

NORGES BANK

1973 / 2

ARKIVEKSEMPLAR

Penger og Kreditt

NORGES BANKS
BIBLIOTEK

Norges Banks bibliotek

010077UPA

1914

1915

1916

NORGES BANKS
BIBLIOTEK

INN H O L D

- 67 Forord
- 69 Norsk valutapolitikk og EF's valutaordning
Kontorsjef Bjarne Hansen
- 78 Norges Banks avdelinger
Direktør Olav Bræk
- 83 Utlånsutviklingen i nord-norske banker
Kontorsjef Martinus Halsen
- 86 Nye norske mynter
- 91 Feriesteder i utlandet
Kontorsjef Arne Lie
- 94 Kredittmarkedet i første kvartal 1973
- 95 Gjeldende kredittbestemmelser
- 101 Tabelloversikt
- 103 Tabeller
- 125 Fotnoter til tabellverket

Penger og Kreditt utgis hvert kvartal
av Norges Bank, Oslo

Redaktor: Direktør Einar Magnussen
Redaksjonssekretær: Konsulent Liv Kielland
Redaksjonsutvalg: Kontorsjef Martinus Halsen,
kontorsjef Odd Hokedal, kontorsjef Erik Chr. Kolderup,
kontorsjef Arne Lie, depotsjef Oddvar Trones

Redaksjonens adresse:
Norges Bank, Pengepolitisk avdeling,
Boks 336, Oslo 1

De synspunkter som fremkommer i denne
publikasjon, representerer artikkelforfatterens
egen oppfatning og kan ikke tas som uttrykk
for direksjonens standpunkt til de
forskjellige spørsmål

Ettertrykk med kildeangivelse er tillatt

Sats og trykk: Norges Banks Seddeltrykkeri
Design: Anisdahl/Christensen AS

I dette nummer

Norges tilslutning til EF's valutaordning innebærer betydelige endringer i forhold til den valutapolitikk som har vært ført i etterkrigstiden i vårt land. I en artikkel skriver kontorsjef *Bjarne Hansen* om bakgrunnen for tilslutningen og skisserer de karakteristiske hovedtrekk ved nyordningen.

Forespørsler og uklare oppfatninger om arbeidsoppgaver og funksjoner ved Norges Banks utenbys avdelinger er den direkte foranledning til at redaksjonen har anmodet adm. direktør *Olav Bræk* ved Stavanger avdeling om en artikkel som kan belyse det «distriktsapparat» de 20 utenbys avdelinger representerer. Redaksjonen benytter samtidig anledningen til å bringe et par fotografier av Norges Banks nye bygning i Tromsø som avdelingen der tok i bruk i oktober 1972.

De fleste av de virkemidler som kredittloven gir hjemmel for, kan differensieres geografisk. Fra lovens vedtakelse i 1965 og fram til 1971 ble denne mulighet ikke anvendt, dels på grunn av praktiske avgrensingsproblemer og dels fordi bankforeningene var imot det. I oktober 1971 ble det imidlertid vedtatt spesielle lettelsener i bruken av virkemidler for kredittinstitusjoner med hovedkontor i Nord-Norge. På denne bakgrunn analyserer kontorsjef *Martinus Halsen* i sin artikkel utlånsvirksomheten i de nord-norske banker i 1972.

I tilknytning til forrige nummers artikkel om småmyntene som trekkes ut av sirkulasjon, bringer redaksjonen denne gang en presentasjon av den nye mynttrekken. Artikkelen inneholder en del utdrag av komiteinnstillingen fra Pregutvalget, av særlig interesse for dem som vil gjøre seg kjent med de momenter og vurderinger som ligger til grunn for utformingen av de nye myntene.

Fra tid til annen dukker det opp avismeldinger om kjøp av feriesteder i sydlige land uten at finansieringen er ordnet på forskriftsmessig måte, med anmeldelse og politietterforskning til følge. Kontorsjef *Arne Lie* redegjør for gjeldende lovgivning på dette felt og omfanget av kjøpene. Dessuten gir han sin personlige vurdering av denne «feriestedspolitik».

Til slutt gis en redegjørelse for utviklingen på kredittmarkedet i første kvartal 1973. En slik oversikt blir å finne blant det faste stoff i Penger og Kreditt.

Likeledes antar redaksjonen at mange kan ha behov for en ajourført og oversiktlig liste over gjeldende kredittpolitiske bestemmelser som er truffet i medhold av kredittloven. En slik liste blir fra nå av å finne i Penger og Kreditt.

Norsk valutapolitikk og EF's valutaordning

*Kontorsjef Bjarne Hansen**)

Det internasjonale valutasystem har gjennom flere år vært preget av kriser og betydelige endringer i kursforholdene mellom viktige valutaer. Det har også skjedd grunnleggende endringer i system og spilleregler. EF har således etablert en ordning som knytter sammen medlemslandenes valutaer og som vil bli videre utviklet gjennom Det europeiske fond for monetært samarbeid. Innenfor Det internasjonale valutafond (Group of 20) pågår det forhandlinger om reform av det internasjonale valutasystem. Det tas sikte på å få avklart hovedtrekkene i reformen i inneværende år. Deretter må de nødvendige endringer i Fondets statutter utformes og vedtas. Iverksettingen av det reformerte system vil tidligst kunne skje ved årsskiftet 1974-75.

I denne artikkelen vil jeg behandle de endringer som har funnet sted i norsk valutakurspolitikk i de senere år, og drøfte konsekvensene av vår deltakelse i EF's valutasystem.

Valutafondets regelverk

Det internasjonale valutafonds (IMF's) regelverk er basert på faste basisverdier (pariteter eller sentralkurser) for medlemslandenes valutaer. Det enkelte medlemsland er forpliktet til å anmelde til Fondet en pari-

*) Bjarne Hansen, cand. oecon. 1955, kontorsjef i Valutaavdelingen i Norges Bank.

verdi (sentralkurs) for sin valuta, og endringer i pariteten må godkjennes av Fondet i samsvar med en fastsatt prosedyre.

Ifølge Fondets statutter er det enkelte medlemsland forpliktet til å sørge for at de daglige svingninger i valutaens verdi på markedet ikke avviker mer enn $\pm 1\%$ fra den anmeldte pariverdi. Dette innebærer i praksis at den enkelte sentralbank er forpliktet til å understøtte sin valutas verdi ved å kjøpe og selge intervensjonsvalutaen – som regel US dollar – til de fastsatte ytterkurser. Etter vedtak i Fondets styre i desember 1971 ble det åpnet adgang til inntil videre å operere med utvidede svingningsmarginer tilsvarende $\pm 2\frac{1}{4}\%$ av pariverdien eller sentralkursen. De aller fleste industriland har benyttet seg av denne adgang. I de senere år har Fondets styre – uten at det foreligger statuttmessig hjemmel for det – samtykket i at en rekke land i kortere eller lengre tidsrom har fraveket de gjeldende marginer. Den pågående revisjon av Fondets statutter vil trolig føre til at slik flyting i visse situasjoner vil bli legalisert.

EF's kurssystem

EF's planer om økonomisk og monetær union tar blant annet sikte på å låse fast kursforholdene mellom medlemslandenes valutaer. Som et første skritt er det vedtatt

å innsnevre de daglige kurssvingninger mellom EF-valutaene.

Det var opprinnelig meningen å redusere marginene til $\pm 0,6\%$ gjeldende fra 15. juni 1971. Flytingen av tyske mark og nederlandske gylden satte en stopper for dette, men saken ble tatt opp igjen våren 1972 etter at det i desember 1971 var blitt oppnådd enighet om en justering av de viktigere valutaers verdi og om utvidelse av Valutafondets svingningsmarginer til $\pm 2\frac{1}{4}\%$.

EF's Ministerråd vedtok den 21. mars 1972 at den til enhver tid gjeldende kursforskjell for daglige noteringer mellom to medlemsstaters valutaer innen 1. juli 1972 skulle begrenses til $2,25\%$. Det ble også fastsatt regler for sentralbankenes intervensjon (kjøp og salg av valuta) på markedene:

Det intervenseres i EF-valutaer på de ytterkursene som er avtalt for disse valutaene.

Det intervenseres i US dollar på de ytterkursene som gjelder for denne valutaen.

Innenfor ytterkursene kan det bare intervenseres når sentralbankene er enige om det.

Dette systemet er blitt søkt anskueliggjort ved å tale om «slangen i tunnelen». Hvis en tenker seg marginene i henhold til Valutafondets regler som en «tunnel» med en bredde på $2,25\%$ på hver side av sentralkursen, vil EF-valutaene danne en «slange» med maksimal tykkelse på $2,25\%$. «Slangen» vil altså fylle halve «tunnelen».

Systemet ble satt i verk for EF's medlemsland den 24. april 1972. Søkerlandenes sentralbanker som var innbudt til å delta,

sluttet seg til ordningen i den følgende måned (Norges Bank fra den 23. mai).

Svingningene i kursforholdet mellom deltakerlandenes valutaer er begrenset til halvparten av de svingningsmuligheter som følger av Valutafondets regler (med marginer på $\pm 2\frac{1}{4}\%$). Ordningen betyr således en ytterligere begrensning av medlemslandenes handlefrihet i kurspolitikken og har skapt en EF valutablokk.

En forutsetning for at systemet skal virke, er imidlertid at deltakervalutaene har en realistisk verdi i forhold til hverandre, slik at markedskursene kan holdes innenfor de fastsatte grenser. Dette viste seg ikke å være mulig for pund sterling. Britene brøt ut av kurssamarbeidet i juni 1972 og lot kursen flyte utover de avtalte marginer. Italia ble samtidig innrømmet adgang til å intervensere i US dollar for å holde liren innenfor «slangen». I februar 1973 ble også lire-kursen gjort flytende. I begge disse tilfellene kunne en alternativ løsning ha vært å devaluere valutaen, slik at markedskursen med basis i en ny sentralkurs kunne vært holdt innenfor de avtalte EF-marginer. Når vedkommende land ikke gikk inn for en slik løsning, skyldtes det nok usikkerheten med hensyn til valg av ny sentralkurs. En periode med fritt flytende kurs ble antatt å ville bidra til å avklare situasjonen og dempe spekulasjon i de to valutaer. Såvel Storbritannia som Italia har erklært at de så snart som mulig vil fastsette nye sentralkurser og igjen delta aktivt i EF's kurssystem.

Etter dollar-krisen i februar/mars 1973 suspenderte EF-landene intervensjonsgrensene i forhold til dollar. Dette betyr at «slangen» vil kunne bevege seg utenfor «tunnelen».

Den norske krone. Verdier anmeldt til Det internasjonale valutafond

Effektiv fra	Paritet eller sentralkurs			Svingningsgrenser for dollar på det norske valutamarked	
	Gram gull pr. krone	Kroner pr. SDR ¹⁾	Kroner pr. US dollar	Norges Banks laveste kjøpskurs kr. pr. US \$	Norges Banks høyeste salgskurs kr. pr. US \$
18/12 1946	0,179067	—	4,96278	—	—
18/9 1949	0,124414	—	7,14286	7,09 ²⁾	7,20 ²⁾
21/12 1971	0,123170	7,215	6,64539	6,495	6,795
15/2 1973	0,123170	7,215	5,98086	5,845 ³⁾	6,115 ³⁾

¹⁾ SDR (Special drawing right) er definisjonsmessig knyttet til gull (1 SDR = 0,888671 g gull).

²⁾ Anmeldt i henhold til European Monetary Agreement januar 1959. Kjøpskursen ble suspendert fra 23. august 1971.

³⁾ Suspendert fra 19. mars 1973.

Norsk valutakurspolitikk

Pariverdien for norske kroner er bare blitt endret to ganger siden vi ble medlem av Det internasjonale valutafond i 1946. Første gang var i september 1949, da kronens verdi i takt med pund sterling ble nedskrevet med ca. 30% i forhold til gull og dollar. Den andre endringen skjedde i desember 1971, da kronens verdi i forhold til gull og SDR ble redusert med 1%.

Fram til august 1971 deltok Norges Bank aktivt ved kursnoteringen på Oslo Børs og i valutaomsetningen med bankene. I realiteten ble kursen for dollar fastsatt av Norges Bank på basis av situasjonen på det norske valutamarked, samt på kursutviklingen utenlands. Når dollar-kursen var fastlagt, kunne kursen på de øvrige valutaer beregnes på basis av disse valutaers kurser i forhold til dollar. En forutsetning for dette systemet var at Norges Bank til enhver tid var villig til å støtte de noterte kurser ved å kjøpe og selge valuta. Dette innebar at forretningsbankene så å si uten risiko for kurstap

kunne skaffe seg norske likvider ved å selge valuta til Norges Bank, eller omvendt plassere ledige midler i utlandet ved kjøp av valuta i Norges Bank.

Dette systemet ble endret fundamentalt da Norges Banks plikt til å kjøpe dollar til kurs 7,09 ble suspendert den 23. august 1971 som følge av den amerikanske beslutning om å oppheve dollarens konvertibilitet i gull. I den labile situasjon som oppsto på valutamarkedene med betydelig usikkerhet om valutaenes fremtidige leie, fant Norges Bank ikke lenger automatisk å kunne støtte de noterte kurser ved kjøp og salg i markedet. En fikk nå et system med mer fleksible og markedsorienterte kurser. Kursnoteringene ble foretatt av valutabankene uten medvirkning av Norges Bank.

I flyteperioden august-desember 1971 tok Norges Bank gjennom intervensjoner av begrenset omfang sikte på å holde kurssvingningene mellom norske kroner og andre valutaer innen moderate rammer og slik at den gjennomsnittlige verdi av norske kroner i forhold til andre valutaslag av be-

tydning for norsk utenrikshandel ble opprettholdt noenlunde uforandret. Denne linje ble fulgt også etter at det ble fastsatt nye sentralkurser og ytterkurser for dollar i desember 1971.

Da Norge som søkerland i mai 1972 sluttet seg til Fellesskapets valutaordning, innebar dette en videreføring av tendensen til å orientere seg vekk fra dollaren og henimot de kontinental-europeiske valutaer. Kursvingningene i forhold til EF-landenes og søkerlandenes valutaer ble begrenset ved fastsetting av ytterkurser hvor Norges Bank var forpliktet til å kjøpe og selge vedkommende valuta.

Norges Banks obligatoriske intervensjonskurser for europeiske valutaer gjeldende fra 19. mars 1973

	Salg	Kjøp
100 belgiske franc	15,165	14,50
100 franske franc	132,855	127,01
100 nederlandske gylden	209,47	200,26
100 tyske mark	217,235	207,677
100 danske kroner	97,37	93,09
100 svenske kroner	134,145	128,240

Intervensjonskursene er fastsatt slik at markedskursen for vedkommende valuta – i forhold til enhver annen valuta som er med i ordningen – maksimalt kan variere med 4,5%. Dette er halvparten av det teoretiske maksimum i henhold til Valutafondets någjeldende regler.

Ordningen innebærer eksempelvis at Norges Bank er forpliktet til å kjøpe tyske mark hvis markedskursen i Oslo synker ned til 207,677 kroner pr. 100 mark. Samtidig vil den tyske sentralbank selge norske kro-

ner på sitt valutamarked hvis kursen stiger opp til 48,150 mark pr. 100 kroner
 $(48,150 = \frac{100}{207,677} \cdot 100)$

Omvendt – hvis den norske krone er svak i forhold til tyske mark – vil Norges Bank være forpliktet til å selge tyske mark hvis markedskursen i Oslo stiger til 217,235 kroner pr. 100 mark. Den tyske sentralbank på sin side vil kjøpe norske kroner hvis kursen synker til 46,035 mark pr. 100 kroner
 $(46,035 = \frac{100}{217,235} \cdot 100)$

En viktig regel er at sentralbankene ikke har adgang til – uten etter forhåndsavtale – å kjøpe og selge valuta til andre kurser enn de fastsatte ytterkurser.

Intervensjonene skjer for regning av den sentralbank hvis valuta står svakest (debitor – sentralbanken), men oppgjør skjer først ved utløpet av måneden etter intervensjonsmåneden. Denne kreditten kan fornyes for ytterligere tre måneder og forrentes etter en sats basert på deltakerbankenes diskontosatser.

Valutakurssamarbeidet forutsetter at det er løpende kontakt mellom sentralbankene. For å sikre dette er det opprettet direkte telefonsamband mellom valutaomsetningskontorene. Tre ganger daglig utveksles det opplysninger om kurser, rentesatser og intervensjoner. Hvis det oppstår problemer på valutamarkedene, vil situasjonen umiddelbart kunne drøftes i telefonkonferanse mellom sentralbankene.

Fram til valutakrisen i mars 1973 deltok Norges Bank i ordningen på linje med EF-landene i samsvar med en multilateral avtale mellom sentralbankene (Basel-avtalen

inngått i april 1972). Den norske tilknytning til ordningen er nå basert på bilaterale avtaler inngått 19.–21. mars 1973 mellom Norges Bank og de EF-sentralbanker som deltar i systemet, samt Sveriges Riksbank. Disse avtalene inneholder de samme forpliktelser til å intervensere i deltakerlandenes valutaer, men det er fastsatt beløpsgrenser for kredittene. Overskytende intervensjonsbeløp gjøres opp umiddelbart. Alle oppgjør foregår i US dollar, mens oppgjørene EF-landene imellom er basert på sammensetningen av debitor-bankens valutareserve.

Teknisk sett har intervensjonssystemet virket tilfredsstillende. Det ble nyttet for første gang under pundkrisen i juni 1972, da flere sentralbanker intervenserte for å støtte pundet. For Norges Bank utgjorde valutakjøpene i alt 427 mill. kroner. I den følgende måned kom dollaren under press, og Norges Bank kjøpte dollar for 630 mill. kroner på den fastsatte intervensjonsgrense for dollar. Da det ved et par anledninger i løpet av høsten oppsto en begrenset påkjenning på kronkursen, solgte Norges Bank – etter samråd med de øvrige sentralbanker – dollar for i alt 500 mill. kroner. I inneværende år har norske kroner igjen stått meget sterkt på valutamarkedet, og i april-mai 1973 ble det kjøpt valuta for nær 1 200 mill. kroner på ytterkursene for tyske mark og nederlandske gylden.

Det har i løpet av de to siste år skjedd betydelige endringer i valutaenes verdi, slik det kommer til uttrykk i noteringene på Oslo Børs. Norske kroner har stort sett fulgt de valutaer som deltar i det europeiske kurssamarbeidet. Kursen på disse valutaene har således endret seg relativt lite i løpet av to-års-perioden. De største utslagene gjelder tyske mark og svenske kroner som

begge endret sentralkursene i februar/mars 1973. Kronens verdi har steget i forhold til lire, pund og US dollar, mens den har sunket i forhold til japanske yen og sveitserfranc.

Salgskurser for valuta på Oslo Børs

	30/4 1971	30/4 1973	Prosentvis endring
100 japanske yen	2,001	2,253	12,6
100 sveitserfranc	166,40	183,60	10,3
100 tyske mark	196,75	209,70	6,6
100 belgiske franc	14,41	14,78	2,6
100 nederlandske gylden	198,80	200,95	1,1
100 franske franc	129,65	130,40	0,6
100 danske kroner	95,35	95,40	0,1
100 svenske kroner	138,50	131,50	÷ 5,1
100 italienske lire	1,149	1,013	÷ 11,8
1 britisk pund	17,265	14,785	÷ 14,4
1 US dollar	7,1375	5,945	÷ 16,7

Den forskjelligartede utvikling for de enkelte valutaer gjør det vanskelig å vurdere kursbevegelsenes betydning for norsk økonomi. Som indikator på kronens utvikling i forhold til andre valutaer totalt sett kan nyttes et veid gjennomsnitt av kursendringene for de viktigste valutaer, idet den nominelle endringen i kursene notert i Oslo veies med vedkommende lands andel av vår utenrikshandel (vareeksport + vareimport). En slik beregning viser at kronens verdi i forhold til andre valutaer har steget med ca. 5,5% i to-årsperioden 30. april 1971 til 30. april 1973.

Konsekvenser av deltakelsen i EF-ordningen

Deltakelsen i EF's valutasamarbeid innebærer ingen formell begrensning i vår adgang til å endre kronens paritet eller sen-

tralkurs. På dette felt gjelder fortsatt Valutafondets regler, som blant annet forutsetter at pariteten bare kan endres når det foreligger en fundamental ulikevekt. En paritetsendring vil føre til endringer i de intervensjonskurser som gjelder innenfor det europeiske valutasamarbeidet.

Spillereglene for sentralbankenes opptreden på valutamarkedene betyr imidlertid at disse har mindre innflytelse over såvel de daglige kurssvingninger som intervensjonenes omfang. Det generelle forbud mot å intervenere på kurser som ligger mellom de avtalte ytterkurser gjør at Norges Bank ikke kan gripe inn for å begrense tilfeldige kursutslag, for eksempel som følge av en stor finansiell transaksjon. Den norske kronens plassering innenfor EF-slangen vil således bli bestemt av tilbud og etterspørsel på det norske valutamarkedet. Kursutslagene vil imidlertid i noen grad kunne dempes ved at valutabankene nytter egne beholdninger som støtpute for svingningene i inngang og utgang av valuta.

Tilknytningen til EF's kurssystem betyr mer stabile kursforhold mellom deltakerlandenes valutaer, mens kursene for valutaer som ikke er med i ordningen kan komme til å vise sterkere svingninger. Det er imidlertid fullt mulig – hvis deltakerlandene er enige om det – å intervenere for å stabilisere kursen på tredje lands valutaer. For Norge som har et betydelig vare- og tjenesteutbytte med land utenfor EF, vil det være ønskelig å begrense kursutslagene også for disse valutaene. Dette gjelder spesielt skipsfartssektoren, hvor inntektene i dollar nyttes til å dekke utgifter i andre valutaer.

Norges Banks kjøp og salg av valuta er en viktig faktor i den interne likviditetsutvikling. Ved kjøp av utenlandsk valuta tilfø-

res det kronelikviditet, og ved salg reduseres likviditeten. Fram til august 1971 var svingningene i valutakursene meget beskjedne, blant annet fordi Norges Bank til enhver tid var villig til å kjøpe og selge valuta til de noterte kurser. Dette betød at valutabankene – med liten risiko for kurstap – kunne omplassere likvide beholdninger fra Norge til utlandet og omvendt. I situasjoner med knapphet på kroner, for eksempel ved skateterminer, solgte bankene valuta til Norges Bank, for så å bygge opp valutabeholdningene i perioder med rikelig kronelikviditet. Slike omplasseringer ble også foretatt for å få best mulig renteavkastning av bankenes likvide midler. I mangel av et norsk kortsiktig pengemarked, var utenlandspllasseringene et viktig ledd i bankenes likviditetspolitikk.

Etter de någjeldende regler vil Norges Bank som hovedprinsipp bare kjøpe og selge valuta på de ytterkurser som er angitt i den andre tabellen ovenfor. Dette betyr at bankene bare kan få tilført likviditet fra Norges Bank ved valutasalgs når markedskursen befinner seg på intervensjonsgrensen (for eksempel 207,677 kroner pr. 100 tyske mark). Hvis bankene på et senere tidspunkt skulle ønske å øke sine valutabeholdninger ved kjøp av valuta i Norges Bank, kan dette bare skje hvis kursen på en av deltakervalutaene når den andre ytterkursen (for eksempel 132,855 kroner pr. 100 franske franc). Dette betyr at det i praksis blir for kostbart for bankene å regulere sin kronelikviditet ved kjøp og salg av valuta i Norges Bank. Kortsiktige likviditetspåkjenninger vil i stedet måtte møtes ved låneopptak i Norges Bank.

Plikten til å intervenere på ytterkursene for de europeiske valutaer som deltar i ord-

ningen, innebærer at Norges Bank kan bli nødt til å kjøpe valuta og tilføre likviditet i situasjoner hvor dette ikke er ønskelig ut fra hensynet til vår egen økonomiske politikk. For å unngå uheldige virkninger, for eksempel i form av en for sterk kreditteks-pansjon, har det vært nødvendig å heve likviditetsreservekravene ved flere anledninger.

En kan reise spørsmålet om det vil være mulig ved kredittpolitiske eller andre tiltak å stabilisere valutakursen innenfor «slangen», slik at sentralbanken slipper å intervenere. En måtte i tilfelle søke å påvirke tilgangen og utgangen av valuta, i første rekke gjennom regulering av kapitaltransaksjonene. Hvis presset på kursen for eksempel skyldes økte utenlandske innskudd i norske banker, vil dette kunne møtes ved tak eller avgift på slike innskudd. Hvis presset skyldes forskyvninger i betalinger for vare- og tjenestetransaksjoner (leads and lags), vil det være vanskeligere å gripe inn. Slike bevegelser vil blant annet være influert av forskjellen mellom rentenivået hjemme og ute, samt av forventninger som endringer i kursforholdene. I noen grad vil således rentepolitikken – spesielt den korte rente – kunne nyttes for å påvirke kapitalbevegelsene og dermed valutakursene. En rentepolitikk som legges opp med dette for øye, kan imidlertid være i dårlig samsvar med det som er ønskelig ut fra landets interne situasjon. I praksis vil det nok by på problemer å få til en slik styring av valutabevegelserne at intervensjon kan unngås.

Når Norge – i likhet med Sverige – fant det hensiktsmessig å delta i det europeiske samarbeidet om valutapolitikken, var det i første rekke ut fra ønsket om å oppnå så stabile valutakurser som mulig i forhold til våre viktigste handelspartnere. Norges sam-

handel med de land som nå deltar i valutaordningen utgjør ca. 50% av vår samlede utenrikshandel. Når Italia og Storbritannia kommer med, vil andelen øke til 67%.

Hvis Norge i stedet for å følge EF-valutaene hadde valgt å holde en stabil dollarkurs, ville resultatet ha blitt en betydelig reduksjon av kronens verdi i forhold til de europeiske valutaer. Dette ville på kort sikt ha ført til en bedring av norske bedrifters konkurransemessige stilling. På den annen side ville importvarene ha blitt dyrere og bidratt til å forsterke inflasjonstendensene. På bakgrunn av dollarens svake og ustabile utvikling, er det åpenbart at en binding av kronen til dollaren ikke var noe realistisk alternativ.

En annen mulighet ville ha vært å føre en fleksibel kurspolitikk uten å binde seg til bestemte valutaer. Vi ville da heller ikke være forpliktet til å følge faste intervensjonsregler, men ville kunne gripe inn på valutamarkedet for å dempe et eventuelt kurspress på et tidlig tidspunkt. En slik linje ville selvsagt ikke eliminere kursutslagene i de ulike valutaer, men det ville vært mulig å fordele utslagene noe jevnere. Eksempelvis ville en intervensjon for å begrense fallet i dollarkursen ha ført til stigende kurs på europeiske valutaer. En mulig rettesnor for kurspolitikken kunne i tilfelle ha vært å søke å opprettholde kronens effektive verdi i forhold til andre valutaer (veiet på basis av utenrikshandelens sammensetning). Dette alternativ ville nok ha gitt noe større handlefrihet i kurspolitikken. På den annen side kan det tenkes at den økte usikkerhet med hensyn til kronens plassering i valutabildet ville ha ført til mer labile kursforhold og fare for spekulative kapitalbevegelser.

Utviklingen fremover

Fellesskapet tar sikte på å bygge ut det valutamessige samarbeidet innenfor rammen av den økonomiske og monetære union. En holder nå på med å utforme planene for unionens andre etappe som skal ta til 1. januar 1974. Det er gjentatte ganger blitt understreket at de tre EF-land som praktiserer en fri flyting – Storbritannia, Irland og Italia – snarest mulig bør komme med i valutaordningen igjen. Dette må i alle tilfelle skje før en kan ta opp spørsmålet om en ytterligere innsnevring av marginene. Målsettingen er som kjent at svingningsmarginene mellom EF-valutaene skal bortfalle innen 1980.

Det europeiske fond for monetært samarbeid som ble opprettet ved Ministerrådets vedtak den 3. april 1973, trådte i virksomhet den 1. juni. Fondet vil i første omgang forestå bokføring og oppgjør ved intervensjon i EF-valutaer. Det er også meningen at den kortsiktige støtteordning mellom sentralbankene som ble etablert i 1970, skal inkorporeres i Fondet. Finansieringen av medlemslandenes intervensjoner vil således bli gjort lettere. Etter hvert er det meningen å overføre en del av medlemslandenes reserver til Fondet. I denne forbindelse er det sannsynlig at Fondet vil få til oppgave å forestå samordnede intervensjoner for å påvirke kursforholdet mellom EF-valutaene og tredje lands valutaer. På lang sikt vil Fondet gå inn i det fellesskapssystem av sentralbanker som er skissert i Resolusjonen om økonomisk og monetær union.

Det er usikkert om utbyggingen av Fondet vil få noen konsekvenser for den ordning som gjelder for Norge og Sverige. Fon-

det vil nok kunne komme inn som en teknisk mellommann, men det synes lite sannsynlig at det vil bli mulig for ikke-medlemsland å oppnå kreditter i Fondet.

Planene om ytterligere innsnevring av kursmarginene innenfor EF forutsetter at det samtidig skjer en harmonisering av medlemslandenes økonomiske politikk. Det vil være spesielt viktig at lønnskostnadene ikke viser en for ulik utvikling. Hvis utenforstående land skal kunne delta i kurssamarbeidet uten at det oppstår spenningsforhold, vil de måtte tilpasse sin økonomiske politikk i lys av utviklingen i Fellesskapet. Hvis dette ikke gjøres, vil det kunne bli nødvendig å gå ut av kurssamarbeidet eller å foreta paritetsendringer slik at vedkommende valuta kan fortsette innenfor «slangen».

Den planlagte reform av det internasjonale valuta-system vil virke inn på utformingen av EF's valutaordning og vil kunne gjøre det nødvendig å overveie på nytt vår egen valutakurspolitikk. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke noe definitivt om hvordan det nye systemet vil bli utformet¹⁾. Følgende hovedlinjer synes imidlertid sannsynlig:

Systemet med pariverdier (definert i SDR) opprettholdes. Marginene reduseres neppe fra de någjeldene $\pm 2\frac{1}{4}\%$. Midlertidig flyting legaliseres på visse vilkår.

Plikt til justering av betalingsulikevekt påhviler både overskudds- og underskuddsland. Utvikling i visse indikatorer utløser en konsultasjonsprosedyre innenfor Valutafondet.

¹⁾ Neste nummer av «Penger og kreditt» vil inneholde en artikkel om det arbeid som pågår i Group of 20 vedrørende reform av det internasjonale valutasystem.

Kontroll med kapitalbevegelser nyttes i første rekke for å påvirke kortsiktige transaksjoner.

Skaping av internasjonal likviditet forutsettes å skje i form av SDR og ikke ved bruk av nasjonale valutaer.

Det etableres en ordning med konsolidering eller kursgaranti for eksisterende dollar-beholdninger.

En større del av veksten i internasjonal likviditet kanaliseres til utviklingslandene.

EF-ordningen med intervensjon i deltakerlandenes valutaer og oppgjør i en «pakke» av gull, SDR og valuta, synes å være i godt samsvar med reformplanene. Etter hvert som EF-fondet blir bygd ut, vil betalingsulikevekt innenfor Fellesskapet kunne dekkes ved interne overføringer (kanskje i en egen EF-valuta). EF-landenes behov for internasjonale likvider av den tradisjonelle type vil således blir redusert til det som trenges for å møte betalingsulikevekt i forhold til tredje land.

Norges Banks avdelinger

*Direktør Olav Bræk**)

Norges Bank har avdelinger i 20 byer over hele landet. De betjener hver sine distrikter som kan være et fylke, en del av et fylke eller spenne over to fylker. Avdelingene har et lokalt styre på tre medlemmer oppnevnt av Stortinget og en administrerende direktør ansatt av bankens representantskap.

En avdeling av Norges Bank utfører en rekke av de forretninger som er vanlige i andre banker, men adskiller seg fra disse ved at de arbeider med et begrenset publikum, i første rekke forretnings- og sparebankene, postverket og offentlige institusjoner. Et unntak fra dette er avdelingene i Nord-Norge hvor Norges Bank på grunn av den lavere banktetthet utfører flere av de oppgaver som det er vanlig at andre banker utfører i Sør-Norge. Dette gjelder særlig på utlånssektoren. Men i prinsippet opptrer ikke Norges Bank som konkurrent til de øvrige banker.

Gjennom sin enerett til utstedelse av pengesedler og preging av skillemynt står Norges Bank sentralt i betalingsformidlingen. Det er bankens oppgave til en hver tid å sørge for samfunnets behov for pengesedler og skillemynt. Dette behov dekkes ved distribuering gjennom avdelingene og hovedsetet. Alle avdelinger har derfor samme oppgaver på disse områder, om enn omfanget av virksomheten kan variere. Med de

*) Olav Bræk, fra 1958 adm. direktør i Norges Banks avdeling, Stavanger.

store omløp av sedler og mynt får likevel samtlige avdelinger betydelige arbeidsoppgaver her.

Selve distribueringen skjer hovedsakelig til bankene og postverket. Det blir med andre ord en distribuering i store beløp. Avdelingene må holde tilstrekkelige lagre av pengesedler og skillemynt, og dette setter strenge krav til lagerstedenes styrke og sikring og til de arbeidsrutiner som knytter seg til denne del av virksomheten.

Fra bankene og postverket distribueres sedler og mynt videre til publikum, men pengene vender tilbake til bankene og postverket etter kortere eller lengre tid. Beløp som en bank f. eks. ikke selv har behov for, går tilbake til nærmeste avdeling av Norges Bank. Avdelingene får daglig inn store mengder med pengesedler og skillemynt som i sin tur blir redistribuert. Da banken setter visse krav til kvaliteten av sedler i sirkulasjon, foretar alle avdelinger en utsortering av dårlige sedler og disse blir inndradd og makulert. Med sedlenes relativt lave levetid må det til en hver tid sendes ut nye pengesedler for å erstatte de inndradde ved siden av at økningen i seddelomløpet krever tilskudd. Med skillemyntens store bestandighet blir inndragningen her ubetydelig.

De fleste banker i en avdelings distrikt holder arbeidskonti ved avdelingen. Ved siden av dette er postverket og offentlige in-

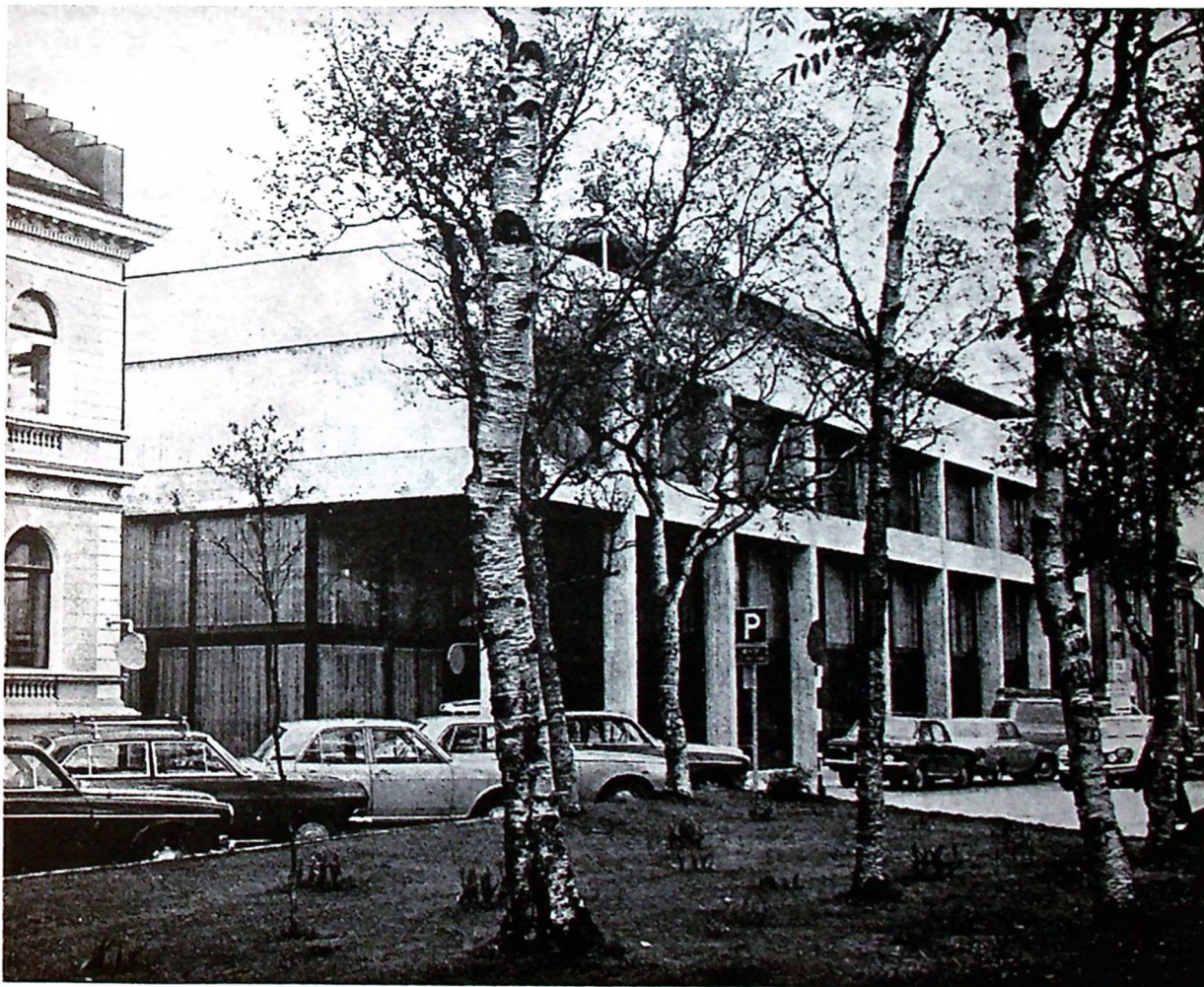
stusjoner kontokunder. Som regel vil en avdeling – eller Norges Bank i det hele – ikke ha konti for private firmaer eller personer. Antall konti ved en avdeling blir derfor meget lite i forhold til det antall konti som forretnings- og sparebankene opererer med. Til gjengjeld kan det være betydelige beløp på de enkelte konti.

Med de kontoforbindelser en avdeling har kommer den naturlig inn i avregningen av sjekker og girooppdrag. Praksis kan være noe forskjellig ved de enkelte avdelinger alt etter omfanget av avregningene.

Når det gjelder annen betalingsformidling, kan nevnes at Norges Bank og dermed avdelingene er tegnings- og innløsningssted

Norges Banks nye bygning i Tromsø.

Arkitekter MNAL Christian Fosse og Stein Aasen

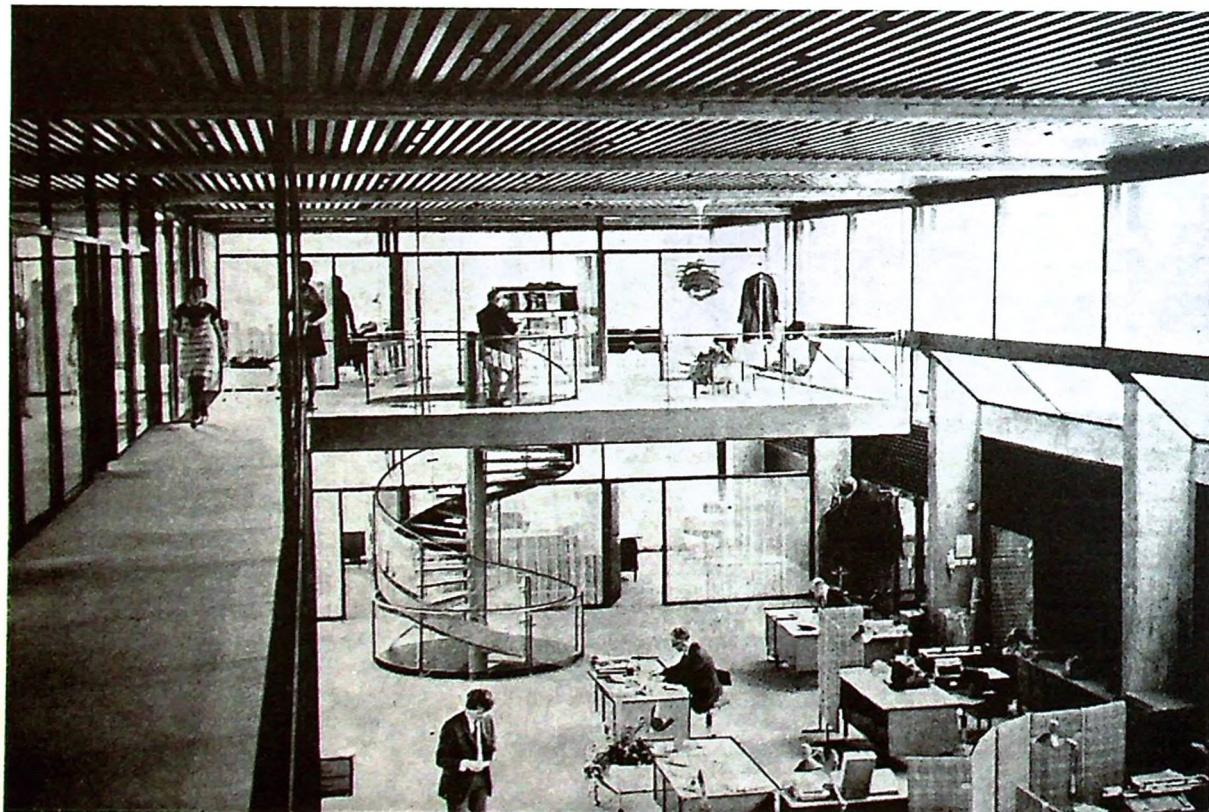
for statslånene, men også her er det slik at avdelingenes kunder først og fremst er bankene.

Fra gammelt av hadde avdelingene en ganske omfattende utlånsvirksomhet. Denne er nå avviklet for Sor-Norges vedkommende, men opprettholdes ved de nord-norske avdelinger i forbindelse med finansieringen av fiskerinæringen. Avdelingene i Sor-Norge gir prinsipielt bare lån til banker, men unntaksvis kan andre lån forekomme. Lån til banker gis som likviditetsslån på kort sikt og innenfor grenser som bestemmes av vedkommende banks forvaltningskapital. Rente-

satsene er stigende etter utnyttingsgraden for lånet. Innenfor en bestemt utnyttingsgrad gis lånene uten sikkerhet, men overstiges denne grense kreves deponering av verdipapirer. Sikkerhetsstillelse ved deponering av verdipapirer begrenser seg ellers i hovedsaken til lovbestemte depoter, som forretningsbankenes sikringsfond. For å fylle kravet til primærlikvider kan bankene kjøpe statskasseveksler ved avdelingene.

Avdelingene er tillagt visse kontrolloppgaver i forbindelse med de bestemmelser som myndighetene har gitt i medhold av loven om regulering av penge- og kreditt-

Messaninen i Norges Banks nye bygning i Tromsø

forholdene. Det foretas en regelmessig gjennomgåelse av bankenes regnskapsutdrag (månedsoppgaver) med tanke på de lovbestemte likviditetsreserver, bankenes plikt til å plassere en bestemt del av økningen i forvaltningskapitalen i verdipapirer (statsobligasjoner) og binding av tilleggsreserver i Norges Bank når utlånsøkningen overstiger en fastsatt grense. Plasseringsplikten gjelder forøvrig også livsforsikringsselskapene, pensjonskasser og fond. I forbindelse med penge- og kredittpolitikken kan nevnes møter med bankene i distriktet hvor representanter for bankens direksjon orienterer om aktuelle spørsmål.

Avdelingene har ellers arbeids- og kontrolloppgaver i forbindelse med gjennomføringen av andre lover, som lov om skattefrie fondsavsetninger, lov om deponering i gjeldshøve og lov om valutaregulering. Særlig gir de skattefrie fondsavsetninger et ganske omfattende arbeidsområde. Når det gjelder valutareguleringen, kommer avdelingene først og fremst inn i bildet som veiledere og formidlere, men valutatillatelser kan også i noen grad utstedes. Ellers kan nevnes kjøp og salg av utenlandske noter og mynter og innløsning av reisesjekker.

Da spørsmålet var oppe for noen år siden om nedleggelse av en del av Norges Banks avdelinger, ble spørsmålet reist om å tilføre avdelingene nye arbeidsoppgaver. Både dette og en viss tendens til desentralisering har ført med seg en del nye arbeidsoppgaver. Den mest omfattende av disse er samarbeidet med Distriktenes utbyggingsfond. Ved de fleste avdelinger er det utviklet den nødvendige kompetanse til å bistå Utbyggingsfondet med regnskapsgjennomgørelser, bedriftsbesøk og veiledningstjeneste overfor fondets låntakere. Men avdelingene deltar

ikke i saksforberedelsen eller beslutningsprosessen når det gjelder lånebevilgningene.

Folketrygdfondet har som kjent et hovedstyre og fem distriktsstyrer og for fire av distriktsstyrene stiller Norges Bank den nødvendige sekretærhjelp og kontor til disposisjon. På denne måte er fire av bankens avdelinger engasjert i Folketrygdfondets virksomhet, i første rekke med plassering av fondets midler som innskudd i distriktets banker eller på annen måte. Både samarbeide med Distriktenes utbyggingsfond og Folketrygdfondet fører med seg en utstrakt reisevirksomhet. Dette gjelder i forsterket grad avdelingene i Nord-Norge hvor reiser i forbindelse med utlån til fiskerinæringen kommer i tillegg.

Enkelte avdelinger har fått særskilte oppgaver som et ledd i en desentralisering. Således ble i sin tid hovedregistret for premiesparingen henlagt til en avdeling. Når det gjelder skillemyntomsetningen, er to avdelinger kommet inn i bildet som landsdelslagre, et for Vestlandet og et for Nord-Norge. Likeledes er hovedinnløsningen av premieobligasjoner med oppbevaring av innløste obligasjoner og etterfølgende tilintetgjørelse henlagt til en avdeling.

Et meget viktig arbeidsområde for avdelingene er å holde seg informert om de økonomiske forhold i distriktet. Avdelingen skal ikke bare informere videre, f. eks. i økonomiske oversikter, men avdelingene blir også forelagt forskjellige saker til uttalelse. Det kan f. eks. være spørsmål om opprettelse av bankfilialer, sammenslutning av banker, forhøyelse av aksjekapitalen i en forretningsbank eller oppnevning av offentlige representantskapsmedlemmer i forretningsbankene.

Et særlig arbeidsfelt skal nevnes til slutt.

Alt som har med betalingsformidlingen å gjøre er avhengig av et godt samarbeid mellom avdelingene og de institusjoner som berøres av denne formidling, i første rekke bankene. Avdelingene utøver også kontroll

med visse deler av bankenes virksomhet, og kan også ha innflytelse på avgjørelser som berører bankene. Det er en vesentlig oppgave for avdelingene å bidra til et åpent samarbeid på alle områder.

Utlånsutviklingen i nord-norske banker

*Kontorsjef Martinus Halsen**)

Bruken av kredittpolitiske virkemidler vil kunne gi seg ulike utslag i de forskjellige geografiske områder, avhengig bl. a. av kredittvesenets oppbygging og den aktuelle økonomiske aktivitet i distriktene. I prinsippet bør derfor kredittpolitikken kunne utformes på en slik måte at en tar hensyn til distriktsvise ulikheter. I vår nåværende kredittpolitiske lovgivning er det da også åpnet adgang til en viss geografisk differensiering. En kan således nytte forskjellige likviditets- og tilleggsreservekrav og utforme forskriftene for plasseringsplikten forskjellig etter kredittinstitusjonenes beliggenhet.

Bruken av disse bestemmelsene byr imidlertid på atskillige problemer i praksis. Spesielt vanskelig er det å finne fram til en fornuftig avgrensning av de områder som skal kunne nytte godt av eventuelle lettelser, samtidig som en vil føre en tilstrekkelig effektiv kredittpolitikk. Myndighetene har derfor hittil vært varsomme med å nytte adgangen til geografisk differensiering. I et brev til Finansdepartementet i september 1971 ble det imidlertid fra Norges Bank pekt på at Nord-Norge står i en særstilling som utbyggingsområde, og direksjonens flertall foreslo at de tre nordligste fylkene skulle gis kredittpolitisk særbehandling.

Forslaget fra Norges Bank ble tatt til følge, og ved kronprinsregentens resolusjon av 15. oktober 1971 ble det vedtatt lettel-

*) Martinus Halsen, siv.okon. 1956, kontorsjef i Bank- og Utlånsavdelingen, Norges Bank.

ser i plasseringsplikten og primærreservekravene for kredittinstitusjoner med hovedkontor i Nord-Norge. Lettelserne bestod i at gjeldende satser for *plasseringsplikten* ble redusert fra 33% til 15% av økningen i forvaltningskapitalen for forretningsbankene og sparebankene og fra 40% til 20% for nord-norske pensjonskasser og -fond. *Primærreservekravet* ble satt ned fra 5% til 4% for forretningsbankene i landsdelen, og fra 4% til 2% for sparebankene.

Da satsene for primærreservene ble satt opp for forretningsbankene i september 1972, ble den relative fordelingen for de nord-norske bankene økt ytterligere. Mens satsen for de sør-norske forretningsbankene ble satt til 8%, stanset en ved 6% i Nord-Norge. For sparebankene hadde en et tilsvarende forhold da primærreservene for de sør-norske bankene ble redusert til 3% i august 1972, men fjernet helt for de nord-norske.

Bruken av *tilleggsreserver* for forretningsbankene i henhold til kredittlovens § 8, som ble iverksatt med virkning fra mai i år, diskriminerer også til fordel for de nord-norske bankene, for øvrig som en naturlig konsekvens av de tidligere foretatte lettelser. Etter tilpassingsmånedene mai og juni blir den tillatte utlånsøkning i forhold til nivået 12 måneder tidligere 15% i nord-norske og 9,5% i sør-norske forretningsbanker.

I Norges Banks rundskriv til kredittinsti-

tusjonene i oktober 1971, da lettelsene i plasseringsplikt og likviditetsreserver ble kunngjort, ble det presisert at hensikten var å gjøre det lettere for bedrifter og kommuner i Nord-Norge å få lån. Dette forutsette at de midler bankene fikk frigjort, ble brukt innen landsdelen og ikke til bankinnskudd eller utlån andre steder.

I det følgende skal gis en kortfattet oversikt over utlånsutviklingen i bankene i Nord-Norge i den senere tid, spesielt med sikte på å bringe på det rene om lettelsene som ble satt i verk høsten 1971 har hatt de virkninger en håpet på.

En gjør oppmerksom på at de tallene en opererer med for 1972 er foreløpige, men eventuelle senere korreksjoner vil neppe bli så store at de vil forrykke de konklusjonene en kan trekke av de foreliggende tall.

Forretningsbankene

Nord-Norge har bare fem selvstendige forretningsbanker. Av disse har to hovedkontor i Nordland, to i Troms og en i Finnmark. Den største av bankene, A/S Fiskernes Bank, har filialer i Trondheim og Bergen. Tallene er ikke rensert for den delen av virksomheten som faller på Sør-Norge. Heller ikke er det ved fylkesfordelingen tatt hensyn til at A/S Fiskernes Bank har flere filialer i Finnmark.

Den prosentvise økningen i utlånene de to siste årene har vært slik:

	1971	1972
Nordland	16,5	16,6
Troms	22,4	27,3
Finnmark	12,9	27,1
Nord-Norge i alt	19,4	23,3
Alle forretningsbanker	12,5	13,4

For landsdelen under ett har utlånsøkningen vært relativt sterkere enn i forretningsbankene samlet i begge årene. Økningstakten og forskjellen mellom Nord-Norge og hele landet er imidlertid vesentlig større i 1972 enn i 1971.

Bankene i Troms og Finnmark faller begge inn i dette mønstret, mens bankene i Nordland ikke har nevneverdig høyere prosentvis utlånsvekst i 1972 enn i 1971. Forretningsbankene i Nordland hadde noe lavere innskuddsøkning i 1972 enn bankene i de andre nord-norske fylkene, 22,1% mot 26% i Troms og 29,5% i Finnmark, og dette kan forklare noe. Nordlandsbankene kan også ha vurdert det slik at deres forholdsvis svake likviditet ikke tillot noen sterkere utlånsøkning i 1972. Utlånene i prosent av innskudd tyder imidlertid på at forretningsbankene i Troms og Finnmark var enda sterkere presset i utgangssituasjonen, idet prosentsatsene var 101,5 i Nordland, 110,4 i Troms og 118,6 i Finnmark i 1971. Det kan etter dette synes som om den markert lavere takt i utlånsøkningen i 1972 i Nordland enn i de øvrige nord-norske fylkene skyldes lavere utlånsetter-spørsel.

Sparebankene

For de nord-norske sparebankene må utlånene praktisk talt i sin helhet forutsettes gitt i det fylke der hovedkontorene ligger, og en behøver ikke ta de samme forbehold når det gjelder geografisk fordeling som en har gjort for forretningsbankenes vedkommende. Utlånsøkningen i prosent i 1971 og 1972 var slik:

	1971	1972
Nordland	12,8	12,5
Troms	15,8	16,5
Finnmark	20,2	23,0
Nord-Norge i alt	14,9	15,4
Alle sparebanker	11,4	9,9

Resultatet for landsdelen samsvarer godt med det en fant for forretningsbankene: Utlånsøkningen er sterkere enn i alle sparebankene sett under ett, og forskjellen er klart større i 1972 enn i 1971. Utslagene er imidlertid ikke så store som i forretningsbankene.

Også for sparebankenes vedkommende skiller Nordland fylke seg ut fra de øvrige. Her er den prosentvise utlånsøkningen faktisk noe lavere i 1972 enn i 1971. Det er også sparebankene i Nordland som har hatt den svakeste innskuddsveksten i 1972, 12,5% mot 16,5% i Troms og 23% i Finnmark. Imidlertid må utgangsposisjonen for Nordlandsbankene betegnes som klart den beste, idet utlånene i prosent av inn-

skudd i 1971 bare lå på 65,6 mot 75,6 i Troms og 74,5 i Finnmark. I de to nordligste fylkene økte dette forholdstallet ytterligere i 1972, til 77,4 i Troms og 80 i Finnmark, mens det i Nordland holdt seg konstant. Dette bestyrker antakelsen om at utlånssetterspørselen i Nordland kan ha vært svakere enn i landsdelen for øvrig.

Den perioden som ovenstående oversikt dekker, er for kort til at en kan trekke noen endelige konklusjoner når det gjelder effektiviteten av en geografisk differensiert kredittpolitikk. Den umiddelbare virkningen av lettelsene – den sterkere økning i utlånene i Nord-Norge – synes klar nok.

Om dette også har hatt den tilsiktede gunstige virkning på det økonomiske liv i landsdelen, kan imidlertid ikke besvares på det nåværende tidspunkt. En kan heller ikke på grunnlag av det foreløpige statistiske materiale gi noe svar på det interessante spørsmål om utlånene i særlig grad er blitt kanalisert til landsdelens pressområder.

Nye norske mynter

Forrige nummer av PENGER OG KRE-DITT inneholdt blant annet en artikkel om ett- og to-ørens historie i forbindelse med at småmyntene etter hvert skal trekkes ut av sirkulasjonen og opphøre å være tvungent betalingsmiddel fra kommende årskifte.

I dette nummer av tidsskriftet skal vi gi en omtale av de øvrige norske mynter som nå vil komme i ny utgave.

Det tilkommer Stortinget å avgjøre hvilke mynter som skal preges, deres pålydende, valg av legering m.v. Men det er Norges Banks oppgave å stå for selve utformingen av myntene, og Norges Bank har enerett til å produsere dem.

Ifølge en kongelig resolusjon som foreligger i disse dager, er Norges Bank bemyndiget til å prege og gi ut en ny myntserie.

Etter 1905 har vi hatt følgende viktigere pregutgaver:

Utgaven av 1907, av 1924, 1950 og 1958. Dessuten hadde vi krigsutgaver i 1917 og 1941. I 1944 ble det fremstilt norsk krigsmynt i Storbritannia. 5-kronen ble introdusert i 1963, og vi har minnemynter av 1906 (2-krone), 1914 (2-krone), 1964 (10-krone) og 1970 (25-krone).

I dag er det nesten bare mynt av utgavene av 1924, 1950 og 1958 i sirkulasjon.

I 1960-årene ble spørsmålet om utgivelse av ny skillemyntutgave tatt opp. Begrunnelsen var blant annet at flere utgaver var i

sirkulasjon samtidig, og for 1958-utgaven finnes det også flere varianter. Dessuten mente mange at mynttrekken kunne forenkles, og at det enhetlige nye preg måtte tilpasses den nye situasjon etter at ett- og to-øren går ut av sirkulasjon.

Mekanisert myntbehandlig blir mer vanlig etter hvert. Det forutsetter at de mynter som benyttes er mest mulig likeartet med hensyn til vekt, diameter, tykkelse, legering m. v. for de enkelte valører.

For at produksjonsomkostningene skal kunne holdes lave, er det nødvendig at myntutformingen i større grad enn tidligere tar hensyn til at myntene skal være enkle og billige å produsere.

Det var derfor flere grunner til at Norges Bank i 1968 påla Den Kongelige Mynt på Kongsberg å komme med forslag til pregutforming av en ny myntrekke. Førstearkivar *Hallvard Trætteberg*, billedhugger *Hans Jacob Meyer*, arkitekt *Bernt Heiberg* og førstetekonservator *Kolbjørn Skaare* ble oppnevnt som DKM's sakkyndige. Det ble nedsatt et pregutvalg med nevnte personer som medlemmer og med direktør *Arne Bakken* ved DKM som formann. Dessuten ble myntgravør *Øivind Hansen* medlem av utvalget og avdelingssjef *Kjell Stixrud* utvalgets sekretær.

Utvalget forutsatte at den nåværende mynttrekkens fysiske hoveddata skulle beholdes, bortsett fra at ett- og to-øren falt

bort, og at fem-øren skulle være mindre enn tidligere. Pregutvalget avgav sin foreløpige innstilling i mai 1969. Følgende avsnitt i denne innstillingen kan være av almen interesse:

«Andre lands valg av motiv for sine mynttrekker

Utvalget har under sitt arbeid studert pregutforminger fra en rekke land. Det finnes en meget rik variasjon av motiver som er tatt opp som preg på mynter. Forst og fremst er det — både i fortid og nåtid — vedkommende rikes eller lands (myntområdes) riks- eller landssymboler, heri inkludert statsoverhodets port-

rett, som er nyttet. I mange land, særlig republikkene, er motivene ofte uttrykk for myntherrens handlinger, rettigheter og maktmidler, eller religiøse og historiske symboler, allegoriske bilder av riksmakten, provinsvåpner, undertiden også kjente personer, næringslivsfigurer, motiver fra flora og fauna osv. Siden grunnranken er (som ved segl) å gi utstederens bilde eller hans heraldiske signatur, er hovedtendensen blitt at de fleste holder seg til rikssymboler eller andre, friere symboler, men med klar tilknytning til vedkommende land, og at en enkel utforming blir tilstrebet.

En må være klar over at kravene til pregutforming ofte er forskjellige for monarkier og republikker. Monarkiene vil anse seg bundet til motiver med rikssymbolsk karakter, og de vil bygge på sterke tradisjoner

Norske mynter. Pregutgave 1973

ved valg av motiv for myntene. Republikkene er gjerne yngre statsdannelser eller representerer nyere forfatningsformer. De vil derfor føle seg mindre bundet av mynttradisjoner, og kan tillate seg å velge blant et videre spekter av motiver, som ofte vil være irrelevant for monarkiene.

Blant land det kan være naturlig å sammenlikne med eller se hen til kan nevnes alle de nordiske (med unntak av Island), som forholdsvis nylig har innført myntserier med nytt preg.

Både den danske og den svenske myntrekken er meget tradisjonspreget hva motivvalg angår, selv om motivene er gjengitt i et moderne formspråk. Også den finske serien fra 1963 har på aversens riksvåpenet eller riksløven, mens en på reversen finner valorbetegnelsen kombinert med stiliserte symboler for treet eller skogen.

Norsk myntpregtradisjon

Forskjellige historiske forhold (politisk enhet og kontinuitet, en svak og fåtallig adel) har fort til at Norge ikke eier den til dels skiftende mangfoldighet av rikssymboler eller andre representative, nasjonale symboler som f. eks. mange andre europeiske land. Men på den annen side har vi fra vår lange historie som eget rike et fullverdig symbolutstyr av en prisverdig enkel karakter. Her i Europa er det bare Norge — samt Danmark, England og Sverige — som kan oppvise en tusenårig, ubrutt monarkisk forfatning. Dette nokså enestående forhold har avleiret seg i en ytterst verdifull rikssegl- og mynttradisjon. Norge har i dag et riksvåpen som er Europas nesteldste bestående kongevåpen (etter det danske). I hele denne tiden har Norge holdt vedlike symboler for kongeriket Norge i en ubrutt rekke på sine mynter, som kontinuerlig uttrykk for norsk rikssuverenitet.

En har her et fast grunnlag som en må ta vare på når en skal drofte motivene for en ny, norsk myntrekke. Pregutvalget mener at det er fullt gjorlig å forene motiver med utgangspunkt i rikssymbolene med ønsket om å skape en pregmessig vakker, tidløs og funksjonell myntrekke.

De heraldiske hensyn. Bruk av rikssymboler

Pregutvalget vil understreke at en ved utformingen av en ny myntrekke må ta sterke hensyn til de heraldiske krav.

Dette betyr at alle myntene må ha minst ett billedlig symbol som utvetydig viser norsk statssuverenitet i et kongelig og norsk rikssymbol, dvs. riksvåpen og/eller kongekrone m.v. En konsekvens av dette er at på hver av valorene må anvendes minst ett av følgende rikssymboler:

Kongeportrett
Kongemonogram
Kongekrone
Riksvåpen med krone
Riksløven, fri

Det er ønskelig at alle disse elementer er representert. Dessuten må Kongens fulle tittel være med: Olav V Norges Konge. I kombinasjon med et eller flere av disse symboler bør også kongens valgspråk være representert. Kongeportrettet kan stå på alle myntene, men hvis det settes på bare en eller noen, må det være på den eller de som har høyest valor.

Rikssymbolene må innpasses slik på myntene at de står klart fram med den monumentalitet de har krav på, og de bør ikke stilles sammen med motiver av ikke-heraldisk karakter. Gjengivelsen av rikssymbolene må være i fullt samsvar med de offisielt fastsatte modeller.

Dessuten kan to andre, norske rikssymboler stå på myntene: Opprettstilt Olavs-oks, enten én enkelt oks eller to stilt rygg mot rygg. Videre kongehjelm med oppvoksende riksløve som hjelmtegn. Disse symboler er kjent fra middelaldermynter og/eller segl. Øksen (uten love) betydde da riket, kongen og/eller St. Olav. Hjelmen er for tiden i bruk i det lille kongesegl (bl. a. under kongebrev ved tildeling av Kongens fortjenstmedalje), samt i Forsvarsstabens emblem (på Forsvarssjefens brevpapir).»

Under sitt arbeid har pregutvalget også vurdert anvendelse av andre rikssymboler enn de som til slutt ble foreslått valgt, blant annet benyttelse av motiv fra spesielle bygninger, som Eidvollsbygningen, Akershus festning og Nidaros-rommen. Av forskjellige årsaker fant utvalget ikke å kunne anvende disse motiver.

Utvalget fikk henstilling om å benytte skipsmotiv i myntrekken. Utvalget foretok meget grundige undersøkelser om dette

spørsmålet, men kom til at det strengt tatt ikke fantes noen skipstype som var spesi- fikk norsk. Det skipsmotiv som kanskje sto sterkest, var helleristningsutformingen av skipet. Det ble laget flere utkast basert på dette motivet, men man kom ikke fram til løsninger av en slik kunstnerisk og estetisk kvalitet at man ville gå videre med tanken. Det ble også fremsatt tungtveiende numis- matiske og statlige, heraldiske argumenter mot forslaget.

Pregutgave 1973

Med utgangspunkt i en motivkrets hentet fra norske rikssymboler og idet det også ble tatt hensyn til de heraldiske krav som bør stilles til pregutformingen, kom pregutvalget frem til en motivrekke for 1973-utgaven med følgende detaljer:

Myntens verdi	Diameter mm	Vekt g	Legering, vektdeeler			
			Koppet	Nikkel	Tinn	Zink
5 kroner	29,5	11,5	75	25		
1 krone	25,0	7,0	75	25		
50 øre	22,0	4,8	75	25		
25 øre	17,0	2,4	75	25		
10 øre	15,0	1,5	75	25		
5 øre	19,0	3,0	95		4	1

Ved beskrivelse av *myntens preg* i det følgende brukes DKM som forkortelse for Den Kongelige Mynt, Kongsberg. DKM's merke er for alle valører krysset hammer og bergsjern.

Bildet på side 87 viser pregutgave 1973 – norsk mynt. Som vi ser, forsvinner dyremotivene helt, og den enkelte mynts preg får følgende utforming i den nye myntrekken:

5 KRONE

Advers: H. M. Kong Olavs portrett i profil sett fra venstre, omskrift: OLAV V NORGES KONGE, under portrettet DKM's merke, til høyre for portrettet myntgravørens merke.

Revers: Kronet riksvåpen mellom delt årstall, under våpenet: 5 KRONER

Rand: Glatt med forsøket randdekor, DKM's merke gjentatt 5 ganger, forsiring og myntdirektørens merke.

1 KRONE

Advers: H. M. Kong Olavs portrett i profil sett fra venstre, omskrift: OLAV V · ALT FOR NORGE, under portrettet DKM's merke, til høyre for portrettet myntgravørens merke.

Revers: Kongekrone, under kronen: 1 KRONE / årstall / myntdirektørens merke.

Rand: Glatt.

50 ØRE

Advers: Kronet riksvåpen mellom delt årstall.

Revers: 50 / ØRE / NORGE / DKM's merke

Rand: Riflet.

25 ØRE

Advers: 4 kronede kongemonogram arrangert i korsform.

Revers: 25 / ØRE / NORGE / DKM's merke mellom delt årstall.

Rand: Riflet.

10 ØRE

Advers: Kronet kongemonogram mellom delt årstall.

Revers: 10 / ØRE / NORGE / DKM's merke.

Rand: Glatt.

5 ØRE

Advers: Rikslove.

Revers: 5 ØRE / NORGE / DKM's merke mellom delt årstall.

Samtlige øre-valører (50 øre, 25 øre, 10 øre og 5 øre) har i tillegg myntdirektørens merke og myntgravørens merke plassert på

revers, henholdsvis på venstre og høyre side av valørbetegnelsen.

I tillegg til det som er sagt ovenfor, kan det bemerkes følgende om de enkelte valører:

Fem kroners mynt må betraktes som norsk hovedmynt. Den er gitt en utforming ut fra dette, med kongeportrett i forholdsvis størrelse på advers og med riksvåpenet med krone over på revers. Denne utforming er forholdsvis lik preget på tilsvarende mynt i 1963-utgaven.

En kroners mynt har tilsvarende advers som fem-kronen, men med forskjellig omskrift. Revers er imidlertid forskjellig. En har her benyttet kongekronen som rikssymbol, hvilket er godt begrunnet for denne mynt med valør en krone.

Fem-kronen og en-kronen har begge tydelige og lettleste valørbetegnelser, som likevel ikke virker påtrengende.

For 50 ore, 25 ore, 10 ore og 5 ore er valørbetegnelsene gjort meget kraftige, til atskillelse fra kronevalørene, og deres revers er relativt likt utformet.

50 ore mynt har på advers samme utforming av riksvåpenet som 5-kronen.

25-ore mynt har på advers fire kongemonogram i korstegn, noe tilsvarende motivet på 25 ore mynt 1924-utgaven.

10 ore mynt har kongemonogram på advers.

Selv om utformingen av 1973-utgaven er klar og det nå foreligger en kongelig resolusjon som gir Norges Bank fullmakt til å prege og gi ut den nye myntserien, tar det noe tid å produsere myntene i et så stort antall at de kan settes i sirkulasjon. Det er imidlertid på det rene at de nye 5-ører vil komme i produksjon med det aller første og kan tenkes å komme i sirkulasjon før årsskiftet 1973/74.

Feriesteder i utlandet

*Kontorsjef Arne Lie**)

Hva slags ferie?

Med stigende inntekter, kortere arbeidstid og lengre sammenhengende ferie står man overfor et nytt velferdsproblem: Hvordan skal folk tilbringe sin ferie? Hvilke muligheter bør det enkelte individ og den enkelte familie ha til å velge mellom flere ferietilbud? Skal ferie organiseres på kollektiv basis – man taler allerede om «turistindustrien»? Hvilke konsekvenser får økt ferie for utnyttelse – og misbruk – av fjell, skog, vassdrag og sjø?

I denne artikkelen kommenteres bare en meget liten del av disse spørsmål: Kjøp av feriehus i utlandet.

Selv om ferieønskene kan gå i mange retninger, er det i alle fall én ting de aller fleste er enige om: i ferien må vi ha stabilt vær, sol, varme. For nordboere betyr dette meget. Folkevandringen til Middelhavsområdet gir et overveldende bilde av hva klimaet kan bety for trivsel og helse. Middelhavets strender, på fastlandet og på øyene, er blitt en gigantisk feriekoloni for Vest-Europas folk med nye hotellbyer, hundrevis av campingplasser, feriehus, flyplasser, motorveier. Kanariøyene ligger i fortsettelsen av denne utvikling, likeså Nord-Afrikas vestkyst.

Med et eget feriested i dette området kan en, hvis en er heldig, kombinere det nesten uoppnåelige: stabilt, godt klima og

*) Arne Lie, cand oecon. 1951, kontorsjef i Valutaavdelingen i Norges Bank.

frihet til å ordne sin feriedag etter individuelle ønsker, i noen avstand fra turistsektorens støy.

Valutabestemmelsene

Handelsdepartementet og Norges Bank kan med hjemmel i Valutaloven av 1950 regulere tildelingen av valuta til kjøp av feriesteder i utlandet. OECD har riktignok oppfordret medlemslandenes regjeringer til å gi sine borgere rett til å bygge eller kjøpe eiendommer i OECD-området. Men den enkelte regjering kan for sin egen del reservere seg på dette punkt, og Norge har gjort det.

Før 1965 ble det ikke gitt tillatelse for nordmenn bosatt i Norge til å kjøpe feriehus i utlandet. I løpet av annen halvdel av 1960-årene var det en økende forespørsel til Norges Bank om tildeling av valuta til dette formål, og valutareguleringen ble oppmyket trinnvis.

Det var først og fremst eldre mennesker og personer med reumatiske sykdommer som ønsket å oppholde seg lengre tid i et varmere klima. Kjøp av eget feriehus var ofte den mest praktiske og billige måten å ordne slike opphold på. Fra 1966 ble det gitt samtykke til kjøp av feriehus mot legeattest.

Neste skritt i liberaliseringen ble gjennomført fra januar 1967 og omfattet kollektive arrangementer for bedrifter og organisasjoner som ønsket en spredning av ferien over året for de ansatte. En del slike be-

driftsferiesteder ble etter hvert anskaffet for bedrifter i Nord-Norge.

Systemet med lisensiering mot legeattest hadde flere svakheter. De fleste synes å være av den oppfatning at et godt klima er en helsemessig fordel uansett ens fysiske tilstand, og vanligvis gav legene villig attest på at et feriehus i Syden ville være til beste for pasientens trivsel og helse. Enkelte leger – hvis uttalelse måtte tillegges betydelig vekt av valutamyndighetene – hevdet derimot at det ikke forelå noen tilfredsstillende undersøkelse som klart underbygget påstanden om de alminnelige medisinske fordeler ved å oppholde seg f. eks. i Middelhavsklima. I enkelte tilfelle kunne det være direkte skadelig og innebære større sykdomsrisiko enn et ferieopphold eller en rekonvalesens i Norge.

På denne bakgrunn fant Handelsdepartementet at en ikke kunne opprettholde reguleringen med et system basert på legeattest. Departementet bestemte derfor 4. desember 1968 at Norges Bank skulle gi tillatelse til kjøp av feriesteder i utlandet for inntil norske kroner 50 000 pr. familie til alle som søkte. Fra juni 1971 ble beløpet hevet til norske kroner 60 000, og vilkårene for kjøp av feriesteder er de samme i dag som gjengitt i den innrammede kunngjøring av 21. juni 1971 på side 93.

Virkningene

Omfanget av kjøp av feriesteder i utlandet er langt mindre enn hva man kan få inntrykk av gjennom pressen. Alt i alt kan det til i dag være ervervet omkring 1 500 slike steder til en verdi av 80–100 mill. kroner. Tallene har utviklet seg slik:

Lisensierte feriesteder i utlandet

	Antall	Mill. kr.
1965	—	0,3
1966	—	0,5
1967	—	3,2
1968	—	1,6
1969	183	8,9
1970	282	13,9
1971	361	18,2
1972	353	21,8

Av antallet gjelder bortimot 100 feriesteder for bedrifter og organisasjoner. Resten omfatter individuelle boliger i småhus eller blokker. En del av feriehusene ligger i Sverige, noen ganske få i Italia, mens den alt overveiende del er i Spania og på de spanske øyer.

Huskjøpenes belastning på vår valutaholdning er således minimal. Den utgjør 20–30 mill. kroner pr. år og tilsvarer 2% av nordmenns samlede reiseutgifter i utlandet.

Er dette en ufornuftig bruk av våre ressurser?

Før man svarer, bør man i det minste sammenholde tallene med hva nordmenn bruker innenlands til kjøp og bygging av feriesteder. Etter undersøkelser som er foretatt av Statistisk Sentralbyrå, finnes det i dag omkring 200 000 fritidshus av alle kategorier – småbruk, hytter, koier etc. Hvert år får vi ca. 10 000 nye slike feriesteder. Veksten har vært eksplosiv siden 1965, og med Stortingets nylige vedtak om at det ikke skal settes forbud mot hyttebygging i snaufjellet, kan vi kanskje vente at flere av våre fjellområder etter hvert vil bli bekledd med hytter.

Prisen på fritidshusene i Norge har ligget på gjennomsnittlig kr. 45 000. Med andre ord bruker nordmenn bortimot 1/2 milliard kroner årlig til å skaffe seg fritidshus, eller ca. 1/2% av vårt samlede brutto nasjonalprodukt. Også i denne sammenheng er kjøpene av feriesteder i utlandet bagatellmessige.

Mange vil hevde at vi burde oppfordre nordmenn til å kjøpe feriehus i utlandet så lenge det fortsatt er muligheter for det, for å spare våre egne naturområder. Det er langt igjen før belastningen på våre samlede ressurser ved slike utenlandskjøp kommer tilnærmedesvis opp mot innenlandskjøpene. Med den videre utvikling av flytrafikken vil transportutgiftene til «hytta» i Spania antakelig etter hvert telle mindre i de samlede brukskostnadene for feriestedet. Dessuten har vi i utlandet langt billigere mat, og i Middelhavs-området er man garantert godt ferievær.

Enkelte hevder også at skifte av samfunnsmiljø kan gi verdifulle impulser til å reflektere nærmere over våre egne og andre folks livsformer, våre holdninger til fremmede mennesker og våre oppfatninger om hvordan samfunnene utenom Norge – særlig i Vest-Europa – i virkeligheten er. For til tross for masseturismen, er det fremdeles lang avstand mellom det å registrere ulikheter i livsformer og det å forstå og akseptere dem. Mer langvarige opphold kan muligens skape større forståelse for og innsikt i det fremmede landet, hvis da ikke huskjøperne flokker seg sammen i koloniområder for utlendinger og lever mer eller mindre avsondret fra de mennesker og det samfunnsmiljø som omgir dem. Men etter hvert vil selv slike mangelfulle kontaktformer mellom mennesker fra ulike samfunnsmiljøer virke

til å bryte ned de grenselinjer av mental art som skiller nasjonene.

For min del ville jeg legge vekt på det siste forhold ved vurderingen av hvorvidt nordmenn bør få adgang til å kjøpe feriested i utlandet.

KJØP AV FERIEHUS I UTLANDET

Handelsdepartementet har bestemt at det etter søknad vil kunne nyttes valuta til individuelle kjøp av feriesteder/leiligheter i utlandet for inn-til kr. 60.000,- pr. husstand mot tidligere kr. 50.000,-.

Beløpsbegrensningen skal gjelde de totale kostnader for feriestedet. Det er således ikke adgang til å dekke overskytende kjøpesum ved lån i utlandet.

Det er heller ikke adgang til at flere slår seg sammen og erverver feriested hvor kjøpesummen overstiger beløpsgrensen.

Erverv av tomt er ikke tillatt hvis det ikke samtidig kan framlegges kontrakt for at hele feriestedets kostnad faller innenfor beløpsgrensen.

Det er ikke anledning til helt eller delvis å betale kjøpesummen for feriestedet ved oppgjør i norske kroner i utlandet eller til en utlending her i landet. Beløpet skal overføres gjennom norsk valutabank.

Søknad om valutallsens skal i hvert enkelt tilfelle innsendes til Norges Bank med dokumentasjon i form av kjøpekontrakt underskrevet av selger og kjøper.

Oslo, 21. Juni 1971

NORGES BANK

874/71

Utviklingen på kredittmarkedet i første kvartal 1973

Den samlede kreditt-tilførsel til norske bedrifter, publikum og kommuner var 2 943 mill. kroner i første kvartal 1973. Dette er 604 mill. kroner mer enn i samme periode 1972. Mertilførselen fordelte seg omtrent likt på kapitalinngangen fra utlandet og fra innenlandske kilder.

Økningen i kapitalinngangen fra utlandet må delvis ses i sammenheng med stigende nettoimport av skip. Videre var den direkte nettokapitalinngang fra utlandet til private utenom skipsfartsektoren og til kommuner større i første kvartal i år enn i samme periode i 1972. Utviklingen skyldtes dels oljevirksomheten i Nordsjøen og dels endringer i betalingsmønsteret for utenrikshandelen. I forbindelse med valutauroen i februar og mars ser det ut til å ha vært en tendens til senere betaling for import og raskere oppgjør for eksport. På den annen side var inngangen av langsiktige lån til kommuner og kraftverk mindre i januar-mars i år enn i samme periode i fjor. Det ble videre registrert en nettoutgang av kortsiktige lån som kan ha sammenheng med stigende rentenivå i de internasjonale pengemarkeder.

Når det gjelder kreditt-tilførselen fra innenlandske kilder, var den preget av sterk utlånsvekst fra forretnings-, spare- og statsbanker. Det var særlig en økning i kassekredittene og vekselobligasjons- og gjeldsbrevlåne som bidrog til den sterke utlånsvekst i forretnings- og sparebankene i første kvartal i år. Med sikte på å bringe utlånsutviklingen i forretnings- og sparebankene mer

i samsvar med det kredittpolitiske opplegg for inneværende år, ble det i mai og juni satt i verk tilstramningstiltak overfor de to bankgrupper.

Som forutsatt i kredittopplegget, fant det sted en større kreditt-tilførsel gjennom kredittforeninger og over obligasjonsmarkedet enn i tilsvarende periode i fjor. Merøknningen har delvis sammenheng med overflytting av låneopptak i utlandet til det innenlandske lånemarked som forutsatt i kredittbudsjettet. Overflyttingen gjelder i hovedsak lån til skipsverft og kommuner.

Samlet kreditt-tilførsel til bedrifter, privatpersoner og kommuner. Mill. kroner.

	1. kv. 1972	1. kv. 1973
Forretningsbanker	479	451
Sparebanker	174	284
Private finansieringsselskaper	51	28
Statsbanker	793	906
Livsforsikringsselskaper	102	170
Annen forsikringsvirksomhet	70	9
Kredittforeninger o. l.	111	121
Obligasjonsmarkedet	73	195
Sum spesifisert innenlandsk kreditt-tilførsel	1 853	2 164
Direkte kapitalinngang fra utlandet	486	779
Herav: Rederier	+ 51	75
Samlet spesifisert kreditt-tilførsel	2 339	2 943

Merk: Tallene for 1973 er forelopige og bygger delvis på anslag.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank.

Oversikt

over gjeldende kredittpolitiske bestemmelser i henhold til kredittloven av 25. juni 1965

- §§ 4– 6 Primær- og likviditetsreserver
- § 8 Tilleggsreserver for forretningsbanker
- §§ 9–10 Plasseringsplikt
- § 11 Oppgaveplikt for private finansieringsselskaper, livs- og skadeforsikringsselskaper
- § 12 Utlånsregulering for private finansieringsselskaper
- § 13 Oppgaveplikt over rente- og provisjonssatser
- § 15 Emisjonskontroll
Godkjenning av låneopptak hvor flere långivere deltar

Oppstillingen på de følgende sider har bare til formål å gi en oversikt over gjeldende kredittpolitiske bestemmelser. All praktisk anvendelse av bestemmelsene bør skje på grunnlag av rundskrivene fra Norges Bank.
Listen er ajourført pr. 20. juni 1973.

Kredittlovens §§ 4–6. Primær- og likviditetsreserver for banker

Primære likviditetsreserver

	Primærreserver i prosent av beregningsgrunnlaget*)		Resolusjon
	Sor-Norge	Nord-Norge	
<i>Sparebanker</i> med forvaltningskapital over 10 mill. kroner	4%	0	1973—06—01
<i>Forretningsbanker</i>	8%	6%	1972—09—29

Likviditetsreserver

	Reserve av primære og sekundære likvider i prosent av beregningsgrunnlaget*)		Resolusjon
	Sor-Norge	Nord-Norge	
<i>Sparebanker</i>			
Forvaltningskapital 10—50 mill. kroner	16%	16%	1967—10—06
over 50 mill. kroner	18%	18%	— » —
<i>Forretningsbanker</i>			
Forvaltningskapital under 1 milliard kroner	15%	15%	1970—09—25
over 1 milliard kroner	16%	16%	— » —

Ifølge kredittlovens § 5 regnes som primær likviditetsreserve vedkommende banks beholdning av sedler og skillemynt, innskudd på ordinær foliokonto i Norges Bank, innskudd på postgiro og beholdning av norske statskasserveksler.

Som sekundær likviditetsreserve regnes bankens beholdning av norske stats- og statsgaranterte obligasjoner. Ved beregningen settes obligasjonsbeholdningen til bokført verdi.

*) Beregningsgrunnlaget er bankens samlede passiva med fradrag for rembursforpliktelser og ilignede, ikke betalte skatter og utgifter.

Kredittlovens § 8. Tilleggsreserver for forretningsbanker

Tilleggsreserver

	Fri utlånsøkning i 1973 i forhold til 12 måneder tidligere*)			Tilleggsreservekrav i prosent av overskridelser	Resolusjon
	Mai	Juni	Juli og inntil videre		
<i>Forretningsbanker</i>					
i <i>Sør-Norge</i> med forvaltningskapital 2 milliarder kroner og over	11%	10%	9,5%	50%	1973—04—13
i <i>Sør-Norge</i> med forvaltningskapital under 2 milliarder kroner	14%	11%	9,5%	50%	— » —
i <i>Nord-Norge</i>	20%	17%	15 %	Mai 30% Juni 40% Juli 50%	— » —

*) Med fri utlånsøkning menes her at tilleggsreservekrav ikke gjelder økninger innenfor de angitte prosentsatser.

Kredittlovens §§ 9–10. Plasseringsplikt for banker, livsforsikringselskaper, pensjonskasser og -fond

Plasseringsplikt

	Utgangspunkt for beregning	Plasserings- plikt*)	Tillatt reduksjon*)	Resolusjon
<i>Sparebanker</i>				
i Sør-Norge	1969—09—30	33%	30%	1969—09—26
i Nord-Norge	Gjennomsnitt av 1971, 06, 07, 08	15%	15%	1971—10—15
<i>Forretningsbanker</i>				
i Sør-Norge	Gjennomsnitt av 1971, 03, 04, 05	33%	30%	1971—07—23
i Nord-Norge	Gjennomsnitt av 1971, 06, 07, 08	15%	15%	1971—10—15
<i>Livsforsikringselskaper</i>	1969—12—31	40%	30%	1969—09—26
<i>Private og kommunale pensjons- kasser og -fond</i> med forvaltningskapital over 2 mill. kroner				
i Sør-Norge	1971—12—31	40%	30%	1972—03—24
i Nord-Norge	— » —	20%	20%	1971—10—15

*) Plasseringsplikt beregnes av økning i forvaltningskapital i forhold til utgangspunktet. Reduksjon i plasseringsplikt tillates ved nedgang i forvaltningskapital i forhold til utgangspunktet. Plasseringsplikt pålegges ikke hvis beholdning av norske ihendehaverobligasjoner overstiger 30% av forvaltningskapitalen for forretningsbankene (kredittlovens § 9), 30% for sparebankene (resolusjon av 2. mars 1973) og 60% for de andre institusjoner (kredittlovens § 9).

Kredittlovens § 11. Oppgaveplikt for private finansieringsselskaper, livs- og skadeforsikringsselskaper

Oppgaveplikt

for <i>private finansieringsselskaper</i>	Diverse oppgaver	Finansdepartementets bestemmelse 1966—03—15
for <i>livsforsikringsselskaper</i>	Diverse oppgaver	Finansdepartementets bestemmelse 1972—08—10
for <i>skadeforsikringsselskaper</i>	Diverse oppgaver	Finansdepartementets bestemmelse 1972—08—10

Kredittlovens § 12. Direkte utlånsregulering for private finansieringsselskaper

Utlånsregulering

	Tillatt utlånsøkning i 1973 i forhold til utlånsvedtak 12 måneder tidligere	Resolusjon
for <i>private finansieringsselskaper</i> *)		
med hovedsakelig factoring-virksomhet	20%	1972—12—01
med hovedsakelig annen virksomhet enn factoring	9%	— » —

*) Gjelder bare for private finansieringsselskaper med utlån over 1 mill. kroner og for selskaper stiftet etter 1. desember 1972 med utlån over 500 000 kroner

Kredittlovens § 13. Oppgaveplikt over rente- og provisjonssatser

Oppgaveplikt

Oppgaveplikt for forretnings- og sparebanker, livs- og skadeforsikringsselskaper samt kreditt- og hypotekforeninger til Norges Bank over hvilke rente- og provisjonssatser som nyttes ved inn- og utlån. Oppgaveplikten for disse institusjoner omfatter også melding til Norges Bank om enhver *endring* av de rente- og provisjonssatser som blir nyttet.

Finansdepartementets forskrift av 6. juli 1965, rundskriv av 15. juli 1965 fra Norges Bank.

Oppgaveplikten ble ved Finansdepartementets bestemmelse av 23. mars 1966 utvidet til også å gjelde private finansieringsselskaper.

Kredittlovens § 15. Emisjonskontroll

Emisjoner

Lån mot utstedelse av ihendehaverobligasjoner eller andre omsetningsgjeldsbrev hvorav det utstedes mange i sammenheng og med lik tekst, må ikke legges ut til offentlig tegning eller tas opp på annen måte uten etter samtykke fra Finansdepartementet.

Finansdepartementets forskrift av 10. mars 1972 rundskriv av 15. mars 1972 fra Norges Bank.

Heller ikke andre lån kan gis av syv eller flere långivere sammen uten etter samtykke fra Finansdepartementet.

Tabelloversikt

- 1 Norges Banks balanse
- 2 Norges Banks innenlandske utlån fordelt på låntakere
- 3 Utenriksregnskap for Norge
- 4 Norges totale gull- og valutabeholdninger
- 5 Salgskurser for en del valutaer på Oslo Børs
- 6 Bankenes likviditet. Endringsanalyse
- 7 Forretningsbankenes balanse
- 8 Forretningsbankenes utlån til publikum
- 9a Forretningsbanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter
- 9b Forretningsbanker. Bevilget kassekreditt og byggelån
- 10 Forretningsbankenes likviditet
- 11 Sparebankenes balanse
- 12 Sparebankenes utlån til publikum
- 13a Sparebanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter
- 13b Sparebanker. Bevilget kassekreditt og byggelån
- 14 Sparebankenes likviditet
- 15 Balanse for private finansieringsselskaper
- 16 Balanseutdrag for livsforsikringsselskaper
- 17 Balanseutdrag for skadeforsikringsselskaper

- 18 Balanse for statsbanker
- 19 Balanse for kredittforeninger o. l.
- 20 Nettoemisjoner av norske ihendehaverobligasjoner fordelt på långivere
- 21 Kreditt-tilførsel til private og kommuner
- 22a Endringer i publikums likviditet
- 22b Sammensetningen av publikums likviditet

Standard tegn

.. Oppgave mangler.

Kilder

Statistisk Sentralbyrå

Norges Bank

Tabell 1. Norges Banks balanse (Mill. kroner)

	Balanse pr. 31/5 1973	Endringer					
		1/5—31/5		1/1—31/5		Siste 12 mndr. pr. 31/5-73	
		1972	1973	1972	1973	Belop	%
<i>Aktiva:</i>							
Offisielle gull- og valuta- reserver	9 369	64	595	447	567	1 247	15,4
Norske statskasseveksler	545	÷ 61	215	÷ 16	462	504	>100
Norske ihendehaver- obligasjoner	808	÷ 2	÷ 2	82	÷ 47	÷ 130	÷13,9
Utlån til forretnings- og sparebanker	233	247	÷490	603	÷646	÷ 462	÷66,5
Statens konsoliderte konto	5430	0	0	0	0	0	0
Andre aktiva	2 483	÷ 49	÷129	÷185	120	368	17,4
Aktiva i alt	18 868	199	189	931	456	1 527	8,8
<i>Passiva:</i>							
Sedler og mynt i omlop	8 787	46	102	÷338	÷393	702	8,7
Statens konti	3 942	÷714	373	771	1 083	1 344	51,7
Andre offentlige konti	1 494	571	÷273	300	71	45	3,1
Folioinnskudd fra forret- nings- og sparebanker	653	416	661	490	396	163	33,3
Utenlandske krone- innskudd m. v.	98	9	29	3	÷ 44	9	10,1
Skattefrie fondsav- setninger	1 138	÷175	÷269	÷ 59	÷ 96	÷ 294	÷20,5
Andre passiva	2 756	46	÷434	÷236	÷561	÷ 442	÷13,8
Passiva i alt	18 868	199	189	931	456	1 527	8,8

Tabell 2. Norges Banks innenlandske utlån fordelt på låntakere (Mill. kroner)

Låntakere	Balanse pr. 31/5 1973	Endringer					
		1/5—31/5		1/1—31/5		Siste 12 mndr. pr. 31/5-73	
		1972	1973	1972	1973	Beløp	%
Forretningsbanker	135	220	÷ 506	555	÷ 728	÷ 502	÷ 78,7
Sparebanker	98	27	17	48	82	40	69,0
Kredittforeninger o. l.	42	÷ 1	÷ 2	8	÷ 7	÷ 8	÷ 16,0
Kommuner og kommune- foretak	1	0	0	0	0	0	0
Næringsmiddelindustri	44	0	÷ 3	12	÷ 1	÷ 4	÷ 8,3
<i>Herav:</i>							
Fisketilvirkning ¹⁾	43	1	÷ 3	12	÷ 1	÷ 4	÷ 8,5
Annen industri	2	0	0	÷ 4	1	1	>100
Varehandel	14	4	÷ 3	1	÷ 2	÷ 2	÷ 12,5
I alt	336	250	÷ 497	620	÷ 655	÷ 475	÷ 58,6

Fotnote: Se siste side.

Tabell 3. Utenriksregnskap for Norge (Mill. kroner)

	1/3—31/3		1/1—31/3		Siste 12 mndr. pr. 31/3
	1972	1973	1972	1973	1973
Eksport av varer	1 663	1 971	4 374	5 278	19 130
Import av varer	÷ 2 194	÷ 2 566	÷ 6 097	÷ 7 225	÷ 26 879
Varebalansen	÷ 531	÷ 595	÷ 1 723	÷ 1 947	÷ 7 749
Eksport av nye skip	89	62	169	145	1 292
Rederienes nettoimport av skip	÷ 87	29	÷ 211	÷ 291	÷ 1 316
Nettovalutafrakter	660	805	1 835	2 215	7 895
Reisetrafikk, netto	÷ 21	÷ 23	÷ 64	÷ 72	÷ 42
Andre tjenester, netto	25	80	24	30	245
Vare- og tjenestebalansen	135	358	30	80	325
Rente- og stonadsbalansen	÷ 135	÷ 131	÷ 290	÷ 310	÷ 1 070
Driftsbalansen	0	227	÷ 260	÷ 230	÷ 745
Langsiktige kapitaltransaksjoner, netto:					
Offentlig forvaltning	÷ 73	99	127	33	90
Finansinstitusjoner	78	÷ 38	207	÷ 69	20
Offentlige foretak	÷ 13	31	32	173	234
Rederier ¹⁾	÷ 89	÷ 199	8	÷ 37	30
Direkte investeringer i Norge	113	86	296	333	1 205
Direkte investeringer i utlandet	÷ 13	24	÷ 19	÷ 6	16
Lån til utlandet	÷ 17	÷ 6	÷ 76	÷ 113	÷ 214
Annet	19	177	115	193	410
Grunnbalansen	5	401	430	277	1 046
Endringer ikke forårsaket av transaksjoner	130	697	420	567	717
Endring i totale netto gull- og valutabeholdninger (økning ÷)	14	÷ 379	÷ 186	498	÷ 502
«Uforklart differanse»	÷ 18	124	÷ 429	204	221
Andre kortsiktige kapitaltransaksjoner, netto	÷ 131	÷ 843	÷ 235	÷ 1 546	÷ 1 482

Fotnote: Se siste side.

Tabell 4. Norges totale gull- og valutabeholdninger (Mill. kroner)

	Balanse pr. 31/3 1973	Endringer				
		1/3—31/3		1/1—31/3		Siste 12 mndr. pr. 31/3
		1972	1973	1972	1973	1973
<i>Norges Banks netto gull- og valuta- beholdninger (a÷b)</i>	8 094	184	÷ 8	352	÷ 566	153
a) Offisielle gull- og valutareserver	8 183	190	÷ 9	361	÷ 619	147
<i>Herav:</i>						
Gull	247	0	0	0	0	8
Reserveposisjon i IMF	497	0	1	0	0	52
Spesielle trekkrettigheter i IMF	634	0	0	184	0	54
Bankinnskudd i utlandet og utenlandske verdipapirer	6 805	190	÷ 10	177	÷ 619	33
b) Utenlandske kroneinnskudd i Norges Bank	89	6	÷ 1	9	÷ 53	÷ 6
<i>Herav:</i>						
Banker	58	0	÷ 4	13	÷ 40	6
Andre innskytere	31	6	3	÷ 4	÷ 13	÷ 12
<i>Forretnings- og sparebankers netto valutabeholdninger (a÷b)</i>	÷ 1 291	50	135	÷ 115	46	73
a) Bankinnskudd i utlandet	972	÷ 18	9	÷ 282	÷ 111	86
b) Kortsiktig gjeld til utlandet	2 263	÷ 68	÷ 126	÷ 167	÷ 157	13
<i>Norges Banks og forretnings- og sparebankers netto gull- og valuta- beholdninger</i>	6 803	234	127	237	÷ 520	226
<i>Andre sektors netto valuta- beholdninger (a÷b)</i>	807	÷ 248	252	÷ 51	22	276
a) Bankinnskudd i utlandet og utenlandske verdipapirer	2 475	÷ 55	165	147	÷ 12	205
<i>Herav:</i>						
Rederier	1 367	÷ 34	41	118	÷ 123	÷ 124
Forsikringselskaper	762	÷ 11	÷ 9	21	2	96
Handels- og industriselskaper o. a.	346	÷ 10	133	8	109	233
b) Kortsiktige valutalån fra utlandet	1 668	193	÷ 87	198	÷ 34	÷ 71
<i>Totale netto gull- og valuta- beholdninger</i>	7 610	÷ 14	379	186	÷ 498	502

Tabell 5. Salgskurser for en del valutaer notert på Oslo Børs

	100 Danske kr.	100 Svenske kr.	1 £	1 U.S. \$	1 Canadisk \$	100 Tyske mark	100 Schw. frs.	100 Gylden	100 Belgiske frs.	100 Franske frs.	100 Lire
Sentralkurs ¹⁾	95,2056	131,1592	17,31589	5,98086	6,67387	212,402	173,05703	204,8075	14,8282	129,90187	1,14280
1968 Gjennomsnitt	95,6518	138,5376	17,1125	7,1497	6,6399	179,329	165,9251	197,7625	14,3459	144,565	1,1493
Høyest	96,10	138,90	17,24½	7,15¼	6,68	180,35	166,80	198,95	14,43½	145,65	1,153
Lavest	95,15	138,25	17,03	7,14½	6,56½	178,05	164,55	196,40	14,22½	143,90	1,146
1969 Gjennomsnitt	95,2343	138,499	17,089	7,1505	6,6436	..	166,0720	197,5795	14,2908	..	1,14231
Høyest	95,60	139,05	17,16½	7,16	7,12½	195,25	166,85	199,45	14,45	144,80	1,149
Lavest	94,80	138,15	17,01½	7,14	6,66	177,80	165,00	196,00	14,20½	128,20	1,138
1970 Gjennomsnitt	95,4872	138,0836	17,1277	7,1508	6,8618	196,3492	166,1543	197,9911	14,4293	129,5443	1,1427
Høyest	95,65	138,85	17,22	7,16	7,12½	197,35	166,85	199,25	14,45	129,90	1,153
Lavest	95,35	137,35	17,03	7,13	6,66	194,00	165,15	196,85	14,38	128,75	1,138
1971 Gjennomsnitt	95,078	137,864	17,172	7,024	6,961	202,311	171,141	201,554	14,503	129,691	1,1389
Høyest	95,70	138,85	17,29½	7,15¼	7,13½	210,70	176,00	208,00	14,98½	129,85	1,152
Lavest	93,35	135,80	16,91	6,70	6,71	196,15	165,65	197,85	14,28	122,20	1,118
1972 Gjennomsnitt	95,0685	138,8190	16,4822	6,5943	6,6616	206,9772	172,9671	205,6454	15,0086	130,9345	1,1326
Høyest	97,25	140,50	17,42	6,73¼	6,77¼	209,85	176,45	210,65	15,28	132,65	1,144
Lavest	93,45	137,25	15,32	6,51	6,57½	204,35	169,85	203,00	14,85½	128,65	1,122
1973 April											
Høyest	95,65	132,15	14,81	5,97¼	5,96	209,95	183,75	201,80	14,84½	130,80	1,021
Lavest	95,30	131,00	14,64	5,89¼	5,90½	208,05	182,00	200,70	14,75½	130,15	1,009
30. april	95,40	131,50	14,78½	5,94½	5,93	209,70	183,60	200,95	14,78'	130,40'	1,013'

Fotnoter: Se siste side.

Tabell 6. Bankenes likviditet. Endringsanalyse (Mill. kroner)

Likviditetstilførsel +/inndragning ÷	1/4—30/4		1/1—30/4		Siste 12 mndr.
	1972	1973	1972	1973	pr. 30/4-73
1. Staten og andre offentlige konti	÷ 820	÷ 996	÷ 1 772	÷ 1 059	÷ 568
2. Publikums kassehold (oppgang ÷)	÷ 97	÷ 10	341	537	÷ 557
3. Norges Banks andre transaksjoner enn kreditt til banker ¹⁾ og kjøp av valuta fra banker	112	÷ 29	420	÷ 129	175
4. Likviditetsvirkning ved «ytre» faktorer i alt (1+2+3)	÷ 805	÷ 1 005	÷ 1 011	÷ 651	÷ 950
5. Bankenes nettsalg av valuta til Norges Bank	75	566	31	755	1 457
6. Bankenes likviditetslån i Norges Bank	333	384	357	÷ 155	274
7. Endring i «sjekker under forsendelse m. v.» i Norges Bank	÷ 176	÷ 185	÷ 61	÷ 168	106
A. Primærlikvider (4+5+6+7)	÷ 573	÷ 240	÷ 684	÷ 219	887
<i>Herav:</i>					
Folio i Norges Bank ²⁾	÷ 96	÷ 213	÷ 406	÷ 266	÷ 82
Statskasseveksler ²⁾	÷ 426	÷ 200	÷ 235	÷ 4	806
Kassebeholdning	÷ 52	64	÷ 43	43	89
Postgiro	1	109	0	8	74
B. Pliktige primærreserver ¹⁾	÷ 314	1	÷ 430	59	1 187
C. Disponible primærreserver (A÷B)	÷ 259	÷ 241	÷ 254	÷ 278	÷ 300
8. Bankenes nettokjøp av valuta fra Norges Bank	÷ 75	÷ 566	÷ 31	÷ 755	÷ 1 457
9. Lån i utlandet	÷ 129	÷ 73	÷ 365	÷ 287	49
10. Tilførsel av valuta fra andre norske sektorer	297	351	209	643	1 113
D. Innskudd i utenlandske banker (8+9+10)	93	÷ 288	÷ 187	÷ 399	÷ 295
E. Overskuddsreserver (C+D)	÷ 166	÷ 529	÷ 441	÷ 677	÷ 595
F. Likviditetslån (Lån i Norges Bank og innskudd fra og lån i utenlandske banker)	211	308	1	÷ 326	444
G. «Frie» likvider (E÷F)	÷ 377	÷ 837	÷ 442	÷ 351	÷ 1 039
«Frie» likvider pr. utgangen av perioden:					
Mill. kroner	÷ 1 039	÷ 2 078			
I prosent av forvaltningskapitalen	÷ 2,0	÷ 3,6			

Fotnoter: Se siste side.

Tabell 7. Forretningsbankenes balanse (Mill. kroner)

	Balanse pr. 30/4 1973	Endringer					
		1/4—30/4		1/1—30/4		Siste 12 mndr. pr. 30/4-73	
		1972	1973	1972	1973	Beløp	%
<i>Aktiva:</i>							
Primærlikvider	2 172	÷ 41	77	÷ 227	÷ 210	651	42,8
Statsobligasjoner	3 469	÷ 33	÷ 8	279	266	508	17,2
Statsgaranterte ihendehaver- obligasjoner	1 164	÷ 5	35	68	76	236	25,4
Andre norske ihendehaver- obligasjoner	1 427	÷ 12	139	217	289	499	53,8
Innskudd i forretnings- og sparebanker	1 144	100	209	63	÷ 2	103	9,9
Innskudd i utenlandske banker	676	92	÷ 288	÷ 187	÷ 399	÷ 296	÷ 30,5
Lån til utlandet	383	÷ 3	3	10	÷ 25	24	6,7
Utlån til publikum	20 478	205	282	963	1 150	2 515	14,0
Øvrige aktiva — en bloc- avskrivninger	1 852	106	171	194	10	÷ 166	÷ 8,2
Aktiva i alt	32 765	409	620	1 380	1 155	4 074	14,2
<i>Passiva:</i>							
Innskudd fra publikum i norske kroner	21 812	328	980	977	1 562	3 145	16,8
Innskudd fra publikum i utenlandsk valuta	1 072	142	÷ 77	÷ 124	219	87	8,8
Innskudd fra forretningsbanker	1 357	÷ 223	÷ 41	71	÷ 111	147	12,1
Innskudd fra sparebanker	1 687	118	÷ 12	306	÷ 108	÷ 158	÷ 8,6
Lån i Norges Bank	645	311	91	326	÷ 221	237	58,1
Utenlandske innskudd og lån i utlandet	1 803	÷ 117	÷ 78	÷ 339	÷ 285	68	3,9
Annen gjeld	1 294	÷ 229	÷ 229	÷ 88	÷ 150	362	38,8
Øvrige passiva	3 095	79	÷ 14	251	249	186	6,4
Passiva i alt	32 765	409	620	1 380	1 155	4 074	14,2
<i>Spesifikasjoner:</i>							
Fordringer på utlandet	1 668	1 179	÷ 143	8	÷ 350	÷ 252	÷ 13,1
Gjeld til utlandet	2 196	÷ 46	67	÷ 179	÷ 241	99	4,7
Garantier	7 632	138	÷ 101	627	179	531	7,5

Tabell 8. Forretningsbankenes utlån til publikum (Mill. kroner)

	1972			1973		
	Månedlig utlåns- økning	Kumulert utlånsøkning		Månedlig utlåns- økning	Kumulert utlånsøkning	
		Faktiske tall	Sesong- ¹) korrigerede tall		Faktiske tall	Sesong- ¹) korrigerede tall
Januar	÷ 86	÷ 86	93	÷ 247	÷ 247	7
Februar	365	279	224	664	417	430
Mars	479	758	428	451	868	573
April	205	963	500	282	1 150	721
Mai	234	1 197	605			
Juni	446	1 643	839			
Juli	÷ 289	1 354	1 039			
August	261	1 615	1 140			
September	450	2 065	1 372			
Oktober	61	2 126	1 667			
November	263	2 389	1 938			
Desember	÷ 61	2 328	2 328			

Fornote: Se siste side.

Tabell 9a. Forretningsbanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter

Ved utgangen av måneden	Pantelån	Norske vekslers	Vekselobl. og gjeldsbrevlån	Kassekreditt	Byggelån	Andre utlån i n. kr.	Utlån i utenl. valuta	Utlån til publ. i alt
<i>1971 - Desember</i>								
Mill. kr.	1 286	1 986	5 216	5 194	2 731	223	364	17 000
Andel av total i %	7,6	11,6	30,7	30,6	16,1	1,3	2,1	100
<i>1972 - April</i>								
Mill. kr.	1 294	1 881	5 553	5 891	2 767	233	344	17 963
Andel av total i %	7,2	10,5	30,9	32,8	15,4	1,3	1,9	100
<i>1972 - Desember</i>								
Mill. kr.	1 360	1 964	6 610	5 859	2 970	256	309	19 328
Andel av total i %	7,0	10,2	34,2	30,3	15,4	1,3	1,6	100
<i>1973 - April</i>								
Mill. kr.	1 358	1 938	7 005	6 562	3 063	261	291	20 478
Andel av total i %	6,6	9,5	34,2	32,0	15,0	1,3	1,4	100
<i>Endring i perioden</i>								
1972 April	÷ 14	3	101	87	14	1	13	205
1973 April	5	26	98	130	4	÷ 1	20	282
1972 Januar/April	8	÷ 105	337	697	36	10	÷ 20	963
1973 Januar/April	÷ 2	÷ 26	395	703	93	5	÷ 18	1 150

Tabell 9b. Forretningsbanker. Bevilget kassekreditt og byggelån

	Bevilget (Mill. kroner)		Utnyttingsgrad i %	
	Kassekreditt	Byggelån	Kassekreditt	Byggelån
1971 Desember	8 817	4 797	58,9	56,9
1972 April	9 439	4 767	62,4	58,0
Desember	10 046	5 104	58,3	58,2
1973 April	10 536	5 075	62,3	60,4
<i>Endring i perioden</i>			<i>(Prosentpoeng)</i>	
1972 April	124	161	0,1	÷ 1,8
1973 April	158	÷ 6	0,3	0,2
1972 Januar/April	622	÷ 30	3,5	1,1
1973 Januar/April	490	÷ 29	4,0	2,2

Tabell 10. Forretningsbankenes likviditet (Mill. kroner)

Ved utgangen av måneden	Innskudd i utenl. banker (1)	Innskudd i spare- banker (2)	Primær- likvider (3)	Pliktige primær- likvi- der ¹) (4)	Lån i Norges Bank (5)	Innskudd fra og lån i utenl. banker (6)	«Frie» likvider (1+2+3 ÷ 4 ÷ 5 ÷ 6)	
							I alt (7)	I % av forv.kap. (8)
1971 Desember	1 159	246	1 748	1 607	82	1 682	÷ 218	÷ 0,8
1972 Mars	880	242	1 562	1 657	97	1 450	÷ 520	÷ 1,8
Juni	932	259	1 508	1 732	312	1 434	÷ 779	÷ 2,6
September	900	248	1 527	1 769	141	1 451	÷ 686	÷ 2,3
Desember	1 075	351	2 382	2 463	866	1 667	÷ 1 188	÷ 3,8
1972 April	972	258	1 521	1 676	408	1 328	÷ 661	÷ 2,3
1973 Januar	828	241	2 171	2 506	35	1 575	÷ 876	÷ 2,8
Februar	957	261	2 016	2 450	446	1 705	÷ 1 367	÷ 4,3
Mars	964	343	2 095	2 505	554	1 573	÷ 1 230	÷ 3,8
April	676	405	2 172	2 505	645	1 494	÷ 1 391	÷ 4,2
Mai								
Juni								
Juli								
August								
September								
Oktober								
November								
Desember								
<i>Endring i perioden</i>								
1972 April	92	16	÷ 41	19	311	÷ 122	÷ 141	÷ 0,5
1973 April	÷ 288	62	77	0	91	÷ 79	÷ 161	÷ 0,4
1972 Januar/April	÷ 187	12	÷ 227	69	326	÷ 354	÷ 443	÷ 1,5
1973 Januar/April	÷ 399	54	÷ 210	42	÷ 221	÷ 173	÷ 203	÷ 0,4

Fotnote: Se siste side.

Tabell 11. Sparebankenes balanse (Mill. kroner)

	Balanse pr. 30/4 1973	Endringer					
		1/4—30/4		1/1—30/4		Siste 12 mndr. pr. 30/4/73	
		1972	1973	1972	1973	Belop	%
<i>Aktiva:</i>							
Primærlikvider	749	÷ 248	42	÷ 390	1	279	59,4
Statsobligasjoner	2 247	22	÷ 29	34	43	204	10,0
Statsgaranterte ihendehaverobligasjoner	1 609	25	÷ 9	135	13	143	9,8
Andre norske ihendehaverobligasjoner	1 559	÷ 4	10	96	137	338	27,7
Innskudd i forretningsbanker	1 801	254	271	382	÷ 41	÷ 183	÷ 9,2
Innskudd i sparebanker	379	÷ 20	6	44	2	9	2,4
Utlån til publikum	16 092	133	127	444	630	1 608	11,1
Øvrige aktiva — en bloc avskrivninger	225	24	14	3	÷ 57	÷ 41	÷ 15,4
Aktiva i alt	24 661	186	432	748	728	2 357	10,6
<i>Passiva:</i>							
Innskudd fra publikum	22 374	194	302	637	536	2 060	10,1
Innskudd fra forretnings- og sparebanker	640	÷ 35	25	÷ 17	60	118	22,6
Øvrige passivaposter	1 647	27	105	128	132	179	12,2
Passiva i alt	24 661	186	432	748	728	2 357	10,6
<i>Spesifikasjoner:</i>							
Fordringer på utlandet	39	1	÷ 1	1	1	4	11,4
Gjeld til utlandet	117	÷ 1	4	÷ 2	4	9	8,3
Garantier	324	13	9	27	19	38	13,3

Tabell 12. Sparebankenes utlån til publikum (Mill. kroner)

	1972			1973		
	Månedlig utlåns- økning	Kumulert utlånsøk.		Månedlig utlåns- økning	Kumulert utlånsøk.	
		Faktiske tall	Sesong-korrigerede tall		Faktiske tall	Sesong-korrigerede tall
Januar	7	7	106	54	54	145
Februar	130	137	226	165	219	300
Mars	174	311	358	284	503	540
April	133	444	500	127	630	678
Mai	121	565	597			
Juni	210	775	795			
Juli	30	805	883			
August	80	885	976			
September	183	1 068	1 124			
Oktober	÷ 5	1 063	1 127			
November	179	1 242	1 341			
Desember	180	1 422	1 422			

Tabell 13a. Sparebanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter

Ved utgangen av måneden	Pantelån	Norske veksler	Vekselob- ligasjons- og gjelds- brevlån	Kasse- kreditt	Bygge- lån	Andre utlån	Utlån til publikum i alt
<i>1971 - Desember</i>							
Mill. kroner	5 687	277	4 785	1 202	2 046	43	14 040
Andel av total %	40,5	2,0	34,1	8,6	14,5	0,3	100
<i>1972 - April</i>							
Mill. kroner	5 712	280	4 926	1 334	2 186	46	14 484
Andel av total %	39,5	1,9	34,0	9,2	15,1	0,3	100
<i>1972 - Desember</i>							
Mill. kroner	5 910	283	5 620	1 390	2 213	46	15 462
Andel av total %	38,2	1,8	36,4	9,0	14,3	0,3	100
<i>1973 - April</i>							
Mill. kroner	5 969	280	5 932	1 554	2 307	50	16 092
Andel av total %	37,1	1,7	36,9	9,7	14,3	0,3	100
<i>Endring i perioden</i>							
1972 April	4	7	35	54	33	0	133
1973 April	12	6	77	34	÷ 3	1	127
1972 Januar/April	25	3	141	132	140	3	444
1973 Januar/April	59	÷ 3	312	164	94	4	630

Tabell 13b. Sparebanker. Bevilget kassekreditt og byggelån

	Bevilget (Mill. kroner)		Utnyttingsgrad i %	
	Kassekreditt	Byggelån	Kassekreditt	Byggelån
1971 Desember	1 833	3 254	65,6	62,9
1972 April	1 956	3 229	68,2	67,7
Desember	2 154	3 434	64,5	64,4
1973 April	2 246	3 366	69,2	68,5
<i>Endring i perioden</i>			<i>(Prosentpoeng)</i>	
1972 April	37	3	1,5	1,0
1973 April	17	÷ 33	1,0	0,5
1972 Januar/April	123	÷ 25	2,6	4,8
1973 Januar/April	92	÷ 68	4,7	4,1

Tabell 14. Sparebankenes likviditet (Mill. kroner)

Ved utgangen av måneden	Innskudd i uten- landske banker (1)	Innskudd i forret- nings- banker (2)	Primær- likvider (3)	Pliktige primær- likvider ¹⁾ (4)	Lån i Norges Bank (5)	Innskudd fra og lån i uten- landske banker (6)	«Frie» likvider (1+2+3 ÷ 4 ÷ 5 ÷ 6)	
							I alt (7)	I % av forv.kap. (8)
1971 Desember	7	1 602	860	787	9	4	1 669	7,7
1972 Mars	6	1 730	718	621	18	2	1 813	8,2
Juni	13	2 029	355	193	16	2	2 186	9,6
September	9	1 620	673	612	41	3	1 646	7,1
Desember	8	1 842	748	629	12	4	1 953	8,2
1972 April	7	1 984	470	286	26	2	2 147	9,6
1973 Januar	6	1 911	771	633	26	3	2 026	8,4
Februar	6	1 983	741	638	13	3	2 076	8,6
Mars	8	1 530	707	645	18	3	1 579	6,5
April	8	1 801	749	646	58	6	1 848	7,5
Mai								
Juni								
Juli								
August								
September								
Oktober								
November								
Desember								
<i>Endring i perioden</i>								
1972 April	1	254	÷ 248	÷ 335	8	0	334	2,6
1973 April	0	271	42	1	40	3	269	1,0
1972 Januar/April	0	382	÷ 390	÷ 501	17	÷ 2	478	3,1
1973 Januar/April	0	÷ 41	1	17	46	2	÷ 105	÷ 0,7

Fotnote: Se siste side.

Tabell 15. Balanse for private finansieringsselskaper (Mill. kroner)

	Balanse pr. 31/3 1973	Endringer				Siste 12 mndr. pr. 31/3-73	
		1. kvartal		1.— kvartal		Beløp	%
		1972	1973	1972	1973		
<i>Aktiva:</i>							
Bankinnskudd	132	÷ 7	÷ 19			19	16,8
Utlån til publikum ¹⁾	2 091	51	28			100	5,0
Utlån til andre sektorer	934	÷ 27	÷ 60			141	17,8
Andre aktiva	984	4	÷ 12			122	14,2
Aktiva i alt ²⁾	4 077	15	÷ 66			374	10,1
<i>Passiva:</i>							
Lån i norske finansinstitusjoner	829	÷ 18	÷ 52			÷ 9	÷ 1,1
Andre innenlandske lån	1 811	45	10			162	9,8
Lån i utlandet	477	15	÷ 51			71	17,5
Kapital, fond m. v.	297	11	÷ 10			10	3,5
Andre passiva	663	÷ 38	37			140	26,8
Passiva i alt	4 077	15	÷ 66			374	10,1

Fotnoter: Se siste side.

Tabell 16. Balanseutdrag for livsforsikringselskaper (Mill. kroner)

	Balanse pr. 31/3 1973	Endringer				Siste 12 mndr. pr. 31/3-73	
		1. kvartal		1.— kvartal		Beløp	%
		1972	1973	1972	1973		
<i>Aktiva:</i>							
Kassebeholdning og bankinnskudd	271	62	104			37	15,8
Statsobligasjoner	1 744	11	5			8	0,5
Statsgaranterte obligasjoner	10	7	2			÷ 4	÷ 28,6
Andre norske ihendehaverobligasjoner	3 791	78	104			438	13,1
Utlån til publikum	7 153	102	170			550	8,3
Utlån til andre sektorer	153	16	41			87	> 100
Andre spesifiserte aktiva	850	23	0			38	4,7
Balanseutdrag i alt	13 972	299	426			1 154	9,0

Tabell 17. Balanseutdrag for skadeforsikringselskaper (Mill. kroner)

	Balanse pr. 31/3 1973	Endringer				Siste 12 mndr. pr. 31/3-73	
		1. kvartal		1.— kvartal		Beløp	%
		1972	1973	1972	1973		
<i>Aktiva:</i>							
Kassebeholdning og bankinnskudd	570	÷ 31	÷ 21			71	14,2
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	3	÷ 1	÷ 1			÷ 1	÷ 25,0
Andre norske ihendehaverobligasjoner	114	8	÷ 1			÷ 9	÷ 7,3
Utlån til publikum	1 408	45	÷ 8			76	5,7
Utlån til andre sektorer	330	88	96			47	16,6
Andre spesifiserte aktiva	1 307	55	5			98	8,1
Balanseutdrag i alt	3 732	164	70			282	8,2

Tabell 18. Balanse for statsbanker¹) (Mill. kroner)

	Balanse pr. 30/4 1973	Endringer					
		1/4—30/4		1/1—30/4		Siste 12 mndr. pr. 30/4-73	
		1972	1973	1972	1973	Beløp	%
<i>Aktiva:</i>							
Kassebeholdning og bankinnskudd	345	78	64	53	÷ 157	÷ 42	÷ 10,9
Utlån til publikum	25 654	159	249	1 135	1 121	3 656	16,6
Utlån til statsforvaltningen	236	0	÷ 40	67	÷ 112	÷ 48	÷ 16,9
Andre fordringer på statskassen	587	3	÷ 14	14	÷ 14	133	29,3
Andre aktiva	257	4	10	÷ 87	81	34	15,2
Aktiva i alt	27 079	244	269	1 182	919	3 733	16,0
<i>Passiva:</i>							
Ihendehaverobligasjonslån							
<i>Herav:</i>							
I norske kroner	1 460	6	÷ 8	108	÷ 29	301	26,0
I utenlandsk valuta	739	0	0	203	÷ 8	123	20,0
Lån fra statskassen	22 301	172	195	734	731	3 051	15,8
Andre lån	426	÷ 6	÷ 4	÷ 7	÷ 4	5	1,2
Aksjekapital, fond m. v.	1 736	7	0	21	17	174	11,1
Andre passiva	417	65	86	123	212	79	23,4
Passiva i alt	27 079	244	269	1 182	919	3 733	16,0

Fotnote: Se siste side.

Tabell 19. Balanse for kredittforeninger o. l. (Mill. kroner)

	Balanse pr. 31/3 1973	Endringer				Siste 12 mndr. pr. 31/3-73	
		1. kvartal		1.— kvartal		Belop	%
		1972	1973	1972	1973		
<i>Aktiva:</i>							
Kassebeholdning og bankinnskudd	840	200	238			199	31,0
Utlån til publikum ¹⁾	7 277	140	121			773	11,9
Herav fra institusjoner som finansierer:							
a) Realkreditt	2 994	100	38			222	8,0
b) Skip	2 600	÷ 14	30			323	14,2
Andre aktiva	176	10	16			21	13,5
Aktiva i alt ²⁾	8 204	350	375			974	13,5
<i>Passiva:</i>							
Ihendehaverobligasjonslån	7 361	376	403			916	14,2
Annen gjeld	223	÷ 88	÷ 102			÷ 7	÷ 3,0
Kapital, fond m. v.	620	62	74			65	11,7
Passiva i alt	8 204	350	375			974	13,5

Fotnoter: Se siste side.

Tabell 20. Nettoemisjoner av norske ihendehaverobligasjoner fordelt på långivere (Mill. kroner)

	Behold- ning av norske ihende- haverobli- gasjoner pr. 31/3 1973	Endringer				Siste 12 mndr. pr. 31/3-73	
		1. kvartal		1.— kvartal		Belop	%
		1972	1973	1972	1973		
Folketrygdfondet	3 896	÷ 48	88			1 050	36,9
Postsparebanken og postgiro	4 129	÷ 20	653			726	21,3
Livsforsikringsselskaper	5 558	98	111			442	8,6
Forretningsbanker	5 894	614	465			1 027	21,1
Sparebanker	5 443	222	221			756	16,1
Norges Bank	825	86	÷ 30			÷ 117	÷ 12,4
Andre (rest.) ¹⁾	4 469	÷ 4	130			÷ 195	÷ 4,2
I alt ²⁾	30 214	948	1 638			3 689	13,9

Fotnoter: Se siste side.

Tabell 21. Kreditt-tilførsel til private og kommuner (Mill. kroner)

	1. kvartal		Revidert budsjett- tall for 1973	Kreditt- tilførsel 1. kvartal 1973 sml. med 1. kvartal 1972	Bud- sjettert økning i tilførselen i hele 1973 ¹⁾
	1972	1973			
	(1)	(2)	(3)	(4) = (2) ÷ (1)	(5)
Forretningsbanker	479	451	1 850	÷ 28	÷ 478
Sparebanker	174	284	1 650	110	228
Private finansieringsselskaper	51	28	250	÷ 23	100
Forsikring	172	179	700	7	16
<i>Herav:</i>					
Livsforsikring	102 ²⁾	170	..	68	..
Annen forsikring	70 ²⁾	9 ²⁾	..	÷ 61	..
Statsbanker m.v. ³⁾	793 ⁴⁾	906 ⁴⁾	3 950	113	443
Kredittforeninger o. l.	111 ²⁾	121	1 870	10	734
Obligasjonsmarkedet	73	195		122	
Samlet spesifisert kreditt-tilførsel fra innenlandske kilder	1 853	2 164	10 270	311	1 043
Direkte kapitalinngang fra utlandet	486	779	2 850	293	2 240
<i>Herav:</i>					
Rederier	÷ 51	75	1 750	126	1 452
Regulert kapitalinngang til andre private og kommuner	701 ⁵⁾	180 ⁵⁾	800	591	76
Ikke regulert kapitalinngang til andre private og kommuner (hovedsakelig virksomhet på den norske kontinentalsokkel)	265 ²⁾	320 ²⁾	.. ⁶⁾	55	.. ⁶⁾
Andre kortsiktige kapitaltransaksjoner og statistiske feil	÷ 429	204	300	633	712
Samlet spesifisert kreditt-tilførsel	2 339	2 943	13 120	604	3 283

Fotnoter: Se siste side.

Tabell 22 a. Endringer i publikums likviditet (Mill. kroner)

Likviditetstilførsel (+) Inndragning (÷)	1/4—30/4		1/1—30/4		Siste 12 mndr. pr. 30/4	
	1972	1973	1972	1973	1972	1973
A. Samlet inntektsoverskudd i stats- og trygdeforvalt- ningen (÷)	÷ 1 559	÷ 1 008	÷ 158	141	÷ 1 302	÷ 1 359
Herav:						
Staten (÷) ¹⁾	÷ 1 146	÷ 55	÷ 57	778	÷ 635	609
Trygdeforvaltningen ²⁾ (÷)	÷ 413	÷ 953	÷ 101	÷ 637	÷ 667	÷ 1 968
B. Økning i publikums netto fordringer på stats- og trygdeforvaltningen (÷) ³⁾	÷ 17	÷ 55	÷ 145	÷ 142	÷ 78	÷ 68
C. Likviditetsvirkningen ved stats- og trygdeforvaltning- en (A+B)	÷ 1 576	÷ 1 063	÷ 303	÷ 1	÷ 1 380	÷ 1 427
D. Bankenes kreditt-tilførsel til publikum ⁴⁾	634	855	2 605	2 792	8 380	9 109
Herav:						
Statsbankene	159	249	1 135	1 121	3 178	3 656
Forretnings- og spare- banker	449	585	1 444	1 681	5 144	5 549
Norges Bank og Postgiro og Postsparebanken	26	21	26	÷ 10	58	÷ 96
E. Likviditetsvirkningen av in- nenlandske transaksjoner (C+D)	÷ 942	÷ 208	2 302	2 791	7 000	7 682
F. Publikums netto valuta- salg til bankene	282	416	495	731	1 241	1 222
G. Samlet likviditetstilførsel ved ovennevnte faktorer	÷ 660	208	2 797	3 522	8 241	8 904
H. Sum korreksjonsposter ⁵⁾	1 844	3 243	÷ 1 005	÷ 1 254	÷ 1 468	÷ 1 039
Herav:						
Økning i skattekonti i banker og Postgiro (÷)	1 886	2 151	÷ 469	÷ 680	÷ 360	÷ 350
I. Endring i publikums lik- vider i alt (G+H)	1 184	3 451	1 792	2 268	6 773	7 865
Endring i prosent av likviditetssmassen	2,0	5,3	3,1	3,4	12,6	13,0

Fotnoter: Se siste side.

Tabell 22b. Sammensetningen av publikums likviditet (Mill. kroner)

Beholdningstall ved utgangen av perioden	Publikums beholdning av sedler og mynt	Publikums folio-innskudd ¹⁾	Unyttede kassekreditter og byggelån	Sum	Publikums andre innskudd enn folio	Publikums likviditet i alt	Endring siste 12 mndr. i publikums likviditet i alt	
							Belop	%
1971 Desember	7 931	9 190	7 526	24 647	34 010	58 657	6 490	12,4
1972 Januar	7 570	9 561	7 716	24 847	34 785	59 632	6 586	12,4
Februar	7 477	9 694	7 434	24 605	35 237	59 842	6 697	12,6
Mars	7 488	9 394	7 066	23 948	35 317	59 265	6 535	12,4
April	7 585	10 028	7 203	24 816	35 633	60 449	6 773	12,6
Mai	7 552	9 502	7 310	24 364	35 583	59 947	6 531	12,2
Juni	7 967	10 141	7 317	25 425	35 748	61 173	6 274	11,4
Juli	7 873	10 241	8 004	26 118	36 134	62 252	6 961	12,6
August	7 825	10 099	7 933	25 857	36 485	62 342	6 451	11,5
September	8 153	10 006	7 866	26 025	36 146	62 171	6 994	12,7
Oktober	8 068	10 346	8 020	26 434	36 602	63 036	6 204	10,9
November	8 097	10 407	8 228	26 732	36 199	62 931	5 770	10,1
Desember	8 680	11 376	8 306	28 362	37 684	66 046	7 389	12,6
1973 Januar	8 141	11 002	8 499	27 642	38 697	66 339	6 707	10,9
Februar	8 111	11 744	8 066	27 921	39 418	67 339	7 497	12,5
Mars	8 132	10 716	7 766	26 614	38 249	64 863	5 598	9,4
April	8 142	12 320	7 737	28 199	40 115	68 314	7 865	13,0
Mai								
Juni								
Juli								
August								
September								
Oktober								
November								
Desember								
<i>Endringstall</i>								
1972 April	97	634	137	868	316	1 184		
1973 April	10	1 604	÷ 29	1 585	1 866	3 451		
1972 Januar/April	÷ 346	838	÷ 323	169	1 623	1 792		
1973 Januar/April	÷ 538	944	÷ 569	÷ 163	2 431	2 268		

Fotnote: Se siste side.

Fotnoter til tabellverket

Tabell 2:

¹⁾ Inkl. statsgaranterte fiskelån.

Tabell 3:

¹⁾ Inkl. endring i forskuddsbetalinger for skipsimport.

Tabell 5:

¹⁾ Sentralkurser i norsk regning basert på de sentralkurser eller pariteter som senest er meddelt Valutafondet (IMF).

²⁾ Kommersielle transaksjoner

Note: Siden 21. desember 1971 har kronens verdi vært uendret i forhold til SDR og gull. (1 krone = 0,1386 enheter SDR = 0,123170 gram gull).

Tabell 6:

¹⁾ «Kreditt til banker» er definert som summen av 6. Bankenes likviditetslån i Norges Bank og 7. Endring i «sjekker under forsendelse m. v.» i Norges Bank.

²⁾ Tallene bygger her på Norges Banks regnskap. På grunn av ulik periodisering i forhold til forretnings- og sparebankenes egne oppgaver kan det derfor oppstå avvik fra Statistisk Sentralbyrås oppgaver for forretnings- og sparebanker.

³⁾ Beregnet direkte på grunnlag av bankenes plikt til å holde *primære* likviditetsreserver. For de måneder da bankene ikke har vært pålagt spesielle primærreserverkrav, er pliktige primærreserver beregnet indirekte på følgende måte: Pliktige totale likviditetsreserver ifølge kredittlovens §§ 4—6 minus gjennomsnittsbeholdningen av sekundærlikvider.

Tabell 8:

¹⁾ For at sesongkorrigeringen av utlånene i større grad skal ta hensyn til virkningen av merverdiavgiften, er sesongfaktorene justert *opp* i måneder med forfall for m.v.a. og tilsvarende *ned* i måneder uten m.v.a.

Tabell 10 og tabell 14:

¹⁾ Se note 3, tabell 6.

Tabell 15 og tabell 19:

¹⁾ For avskrivninger.

²⁾ Etter avskrivninger.

Tabell 18:

¹⁾ Eksklusive Postgiro og Postsparebanken.

Tabell 20:

¹⁾ Omfatter statens oppkjøpte egne obligasjoner.

²⁾ Her satt lik den samlede ihendehaverobligasjonsgjeld i norske kroner.

Tabell 21:

¹⁾ Differansen mellom budsjettet kreditt-tilførsel (kolonne 3) og faktisk kreditt-tilførsel i foregående år.

²⁾ Norges Bank's anslag.

³⁾ Inkl. Postgiro og Postsparebanken, men ikke Norges Bank.

⁴⁾ Ekskl. Kommunalbankens utlån gitt på basis av låneopptak i utlandet, 211 mill. kroner i 1. kv. 1972 og 132 mill. kroner i 1. kv. 1973, som er regnet under «taket» for direkte kapitalinngang fra utlandet (jfr. fotnote 5).

⁵⁾ Inkl. Kommunalbankens lån i utlandet på 211 mill. kroner i 1. kv. 1972 og 132 mill. kroner i 1. kv. 1973 (jfr. fotnote 4). Oslo kommunes lån på 165 mill. kroner som ble postert 29. desember 1971 er regnet under 1972.

⁶⁾ Det foreligger ikke budsjett-tall for denne virksomheten.

Tabell 22 a:

¹⁾ Her satt lik anslag på statsregnskapets overskudd for lånetransaksjoner.

²⁾ Her satt lik fondsopplegg i folketrygden og økning i Rikstrygdeverkets kontolån til statskassen og i Rikstrygdeverkets innskudd på Postgiro. Økning i folketrygdfondet som følge av innlemming av andre trygder er holdt utenom.

³⁾ Her satt lik økning i publikums beholdning av stats- og statsbankobligasjoner (÷) og økning i folketrygdfondets beholdning av § 15-obligasjoner (+).

⁴⁾ Kreditttilførsel svarer her til økning i utlån og økning i beholdning av § 15-obligasjoner (+).

⁵⁾ Omfatter også bankenes inntektsoverskudd og økning i publikums skattefrie fondsavsetninger.

Merk: Publikum er i prinsippet definert som *andre* innenlandske sektorer enn staten, sosiale trygder og banker.

Tabell 22 b:

¹⁾ Ekskl. kommunekasserernes skattekonti i Postgiro og Rikstrygdeverkets postgirokonto.

Norges Bank Oslo

	<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>Telex</i>
Hovedsetet	Postboks 336, Oslo 1	(02) 42 98 50	11369 nbank n
Valutaavdelingen	Postboks 735, Oslo 1	(02) 41 01 50	11375 nbfdp n

Norges Banks seddel- og myntproduksjon

Norges Banks Seddeltrykkeri	Nedre Slottsgt. 1 b, Oslo 1	(02) 42 70 80
Den Kongelige Mynt	Postboks 53, 3601 Kongsberg	Kongsberg 86

Norges Banks avdelinger

Arendal	Postboks 23, 4801 Arendal	(041) 21055	
Bergen	Postboks 699, 5001 Bergen	(05) 21 37 20	42155 nbber n
Bodo	Postboks 327, 8001 Bodo	(081) 21060	
Drammen	Postboks 86, 3001 Drammen	(02) 83 74 91	
Fredrikstad	Postboks 158, 1601 Fredrikstad	(031) 13264	
Gjøvik	Postboks 12, 2801 Gjøvik	(061) 72173	
Halden	Postboks 97, 1751 Halden	(031) 81140	
Hamar	Postboks 115, 2301 Hamar	(065) 23018	
Hammerfest	Postboks 55, 9601 Hammerfest	(084) 11344	
Haugesund	Postboks 233, 5501 Haugesund	(047) 21133	
Kristiansand S.	Postboks 204, 4601 Kristiansand S.	(042) 22114	
Kristiansund N.	Postboks 80, 6501 Kristiansund N.	(073) 72911	
Larvik	Postboks 140, 3251 Larvik	(034) 81300	
Lillehammer	Postboks 208, 2601 Lillehammer	(062) 50045	11834 nblil n
Skien	Postboks 87, 3701 Skien	(035) 25580	18107 nbsk n
Stavanger	Postboks 18, 4001 Stavanger	(045) 20000	33047 nbsta n
Tromsø	Postboks 475, 9001 Tromsø	(083) 81624	64141 nbtrm n
Trondheim	Postboks 564, 7001 Trondheim	(075) 28060	55056 nbtrh n
Vardo	Postboks 62, 9951 Vardo	(085) 87621	
Ålesund	Postboks 380, 6901 Ålesund	(071) 21710	

